

50487

A HÉT

SZERKESZTI ÉS KIADJA

KISS JÓZSEF.

12. szám.

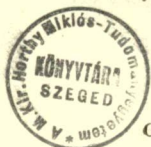
VI. Évfolyam.

*
Tavaszi angol felöltők és
Menchikoffok, tiszta gyapjusszövet
ből 15 forinttól felebbe

Deutsch F. Károly

férfissabonnál
Budapest, Andrássy-ut 1. sz.

MÁGNÁSHÖLGYEK:

Gróf Wenkheim Ferenczné, szül. gróf Forgách. Lovassy Ferenczné, szül. báró Lipthay.
Báró Lipthay Magda.

Gróf Andrássy Aladárné, szül. gróf Zichy. Semsey Lászlóné, szül. gróf Dessouffy.

Szokoztatás és kiadébratol.

VÁRADY BÉLA

BUDAPEST

Angol, francia úri divat-cikkek, fehérnemű és kalap raktára

IV. KIS HÍD ÚTCA 9. SZ. AVADASZ KÜRT SZALLODA MELLETT

TELEFON N° 1014.

KÉSZIT FÉRFIRUHÁKAT MÉRTÉK SZERINT.

NŐI TOILETTEK ÉS FELÖLTŐK
SELYMEK, KEMÉK és DISZITÉSEK

Mme Ludvig Bergen

10. BÉCSI ÚTCA 10.
1. emelet
Feljárt: Harminczad utca 3

Budapest.

Séta Toilették
Alkalmi Toilették
Ménnyaszonnyi Kalangyék
Felőltók és Belépők
Nagyjégék

ÓVA INTÜNK A CZÉGÜNKKEL VALÓ VISSZAÉLÉSEK ELŐL

A magy. kir.

ALLAMVASUTAK GÉPGYÁRA
felülmúlhatatlan

GÖZCSÉPLŐGARNITURÁI
malom- és más ipari czélokra legalkalmasabb

COMPOUND-LOKOMOBILJAI
és egyéb gazdasági gépek

mindig

a m. kir. államvasutak gépgyára
VEZÉRŐGNÖKSÉGÉNél

BUDAPEST
JÓZSEF-KÖRÜT 41. sz. a.
rendelendők meg.

JUTANYSÁRAK TOBB ÉVI TÖRLESTÉS

KÖZEGEINK KÖZJEGYZŐI MEGHATALMAZÁSSAL BIRNAK

„PANNONIA“

SZÁLLODA

Budapest, Kerepesi-ut 7. sz.

A nemzeti színház mellett.

Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Új rendszerű pénztári jegyeink chequealakban 4%-ot kamatoznak (adómentesen); a betéti könyvecskék új nemeként jelentkeznek; sok irányban előnyöket biztosítanak az eddigi betéti könyvecskék és a régi rendszerű pénztári jegyek felett.

Azon intézetek és czégek száma, melyek kijelentették, hogy ezen pénztári-jegyek tőkeszelvényeit saját ismerős feleiktől fizetékpen elfogadják, már most is 600-ra rug. Az erre vonatkozó jegyzék fő-pénztárunknál és fiókjainknál kapható, a legújabb jegyzék február 28-án jelenik meg.

Elfogadunk egyébként betéteket 4%-ra. betéti könyvecskék mellett, régi rendszerű pénztári jegyek ellen és folyó számlára (cheque-számlára) is.

Váltóüzletünk elfogad megbízásokat értékpapírok vásárlására és eladására és felvilágosításokkal szolgálnak minden bankügyletek körébe tartozó kérdésben. Tőkeelhelyezésre ajánljuk a

Magyar takarékpénztárak központi jelszó
logbankja 4¹/₂%-os adómentes sádogleveleit
és kösségi kötvényeit

napi árfolyam mellett.

Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank r. t.
V., Nádor-utca 4. szám.
FIÓKOK: VI., Podmaniczky-utca 2. VI., Teréz-körút 2

A Haldek fele magvak

Budapest, Károlyi-körút 2

Magyar Ipar és Kereskedelmi Bank r. t.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési feltételek:
 Egész évre frt 10.—
 Félévre » 5.—
 Negyedévre » 2.50

Egyes szám ára 20 kr.

A HÉT

POLITIKAI ÉS IRODALMI SZEMLE.

SZERKESZTI KISS JÓZSEF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

VII. ker., Erzsébet-körút 6. sz.

Hirdetések

felvétele ugyanott.

Kéziratok nem adnak vissza.

—⊗ Budapest, Márczius hó 17. ⊗—

April 1-jével kezdődik az új évnegyed.

Azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése márczius végével lejár, tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket hova előbb megújítani sziveskedjenek.

Mai számunkhoz posta-blanquettákat mellékelünk. Méltóztassanak azokat használni.

Előfizetési feltételek: Egész évre 10 frt. Félévre 5 frt. Negyedévre 2 frt 50 kr.

*A HÉT kiadóhivatala,
 VII. ker., Erzsébet-körút 6. szám.*

Krónika.

Nyitra.

— márczius 22.

Tarnóczy Gusztáv volt e héten a botránykő, melybe az ellenzék ütközött s alkalmát szolgáltat a független kormányparti lapoknak, hogy függetlenségüket a nyitrai botrányok elítélésével kimutassák. A Tarnóczy klasszikus proklamációja egy pillanat alatt elfeledtette még a liberális újságolvasókkal és politikusokkal is, hogy Nyitrán a papok csak úgy esketik meg a jámbor tótokat, hogy Zichy Jánosra fognak szavazni, mint Bonyhádon és Csáktornyán, hogy ott is a templomban korteskedtek s hogy végre néppárti részről az alkotmány oltárán annyi költséggel áldoztak, amennyivel kisebb kerületben a köztársaságot is ki lehetett volna kiáltatni. Ám a néppárti izgatás gyöngének bizonyult a Tarnóczy Gusztáv humora ellenében s most az elkeseredés oly nagy, hogy a humoristát megverik, a mandátumot megtámadják, a kormányt pedig elfogulatlan hivei silány lelketlenséggel, vad erkölcs-csel vádolják.

Mondják, hogy a Nyitrán történtek igen komoly jelenségek, melyek veszélyeztetik a liberálizmust, sértik a parlamentarizmust és illuzoriussá teszik a szavazás jogának jelentőségét. Ezek az aggodalmak igazán súlyosak s még érdemlik, hogy a honfui homlokokon borus redők támadjanak. Ám a képviselőház aggódó honfiai, mikor a nyitrai választás szóba került s különösen mikor Hortoványi József, a néppárt koronázatlan feje, a Tarnóczy-féle proklamációt felolvasta, oly édesen kacagtak, hogy a könycsordult ki szemeikből s lélegzetük elakadt. A zajos derült-ség különösen illusztrálta azokat a komoly aggodalmakat

és patetikus szavakat, melyeket az interpelláló használt s utána majdnem az egész sajtó ismételt.

Már pedig — tisztán csak külsőleg itélve — a kacagásban több az őszinteség, mint a páthoszbán. Ez a kacagás igazolja, hogy a Tarnóczy proklamációja nem annyira egy diktátoré, mint inkább egy humoristáé. Magyarországon a humor ritka plánta, de legszebb virágait mindig az alkotmányos küzdelemben hajtja. Csodálatos, hogy a tisztelt Háznak kortes szakemberei, akik a fehér asztal mellett törvénysértő kortesfogásokkal tudják mulattatni a poharazó társaságot, egy pillanatra sem gondoltak a legnyilvánvalóbb föltevésre, hogy Tarnóczy ur stilbeli remeklését nem szabad komolyan venni, mert ő sem veszi komolyan, hanem ez ép oly elmés kortesfogás, melylyel rájleszt az izgága néppártra, mint például a Zichy-féle szentháromság kandidálása, vagy a két Zichynek előzetes lemondása.

A három Zichyn nevet az egész ország s ezzel Tarnóczy ur győzött s nem kell tartania a fegyelmi vizsgálatról. A kacagók tábora fölmenti őt minden bűne alól, mert benne nyilatkozik meg a valódi filozóf megítélése a hallatlan választásnak. Mert nem egyéb frázisnál, amit komoly és neki keserédett vezércikkekben a választási immorális e meztelen megnyilatkozásáról mondanak. A nyitrai választáson felháborodhatik az, aki az alkotmányos aera valamelyik választó campagnejában csak egyetlen kerületre és egyetlen választásra is rá tud mutatni, a hol a választás nem volt immorális. Felháborodhatik az, aki a római tribunválasztástól Budapest székesfővárosnak díjnokválasztásáig tud esetet, melyben a választás eredménye kifejezte a többség tudatos akaratát.

De ilyen választás nem volt és nem lesz, mert nem lehet.

Tudják ezt a 48-asok, kik a törvényhozásban nem látják csak a meghamisított népakaratot, hogy az általok képviselt népakarat is meg van hamisítva. Tudják ezt a radikálisok, akik keveslik a 800,000 választót, mert a 800,000 között nincs 20,000, aki tisztában volna választáskor önmagával, a jelöltek programjával s szavazása jelentőségével. Tudják azt a legádázabb demokraták, sőt a szoczialisták is, hogy a nép nagy tömege nem tud mit csinálni a választójogával s legjobb esetben kicsalják vagy megveszik tőle a voksát. Tudják azt, kiket a papok agitációja felbőszít, hogy a pap ellenében a szolgabíró agitál s tudják valamennyien, hogy másképpen választás nem is lehetséges. Tessék a nyitrai tótoknak tudtára

adni, hogy Zichy János gróf, meg Latkóczy államtitkár aspirál a megválasztatásra, tessék mindkettőnek a nyitrai tót előtt kifejtteni programját s akkor eresszék az urnához. Ebben a pressziótól ment esetben a becsületes butaság fog szavazni, nem a polgári lelkiismeret. Mivel pedig a szavazás joga egyike a legbecsesebb alkotmányos jogoknak, melyeket adófizetése fejében a polgár kap, s mivel a polgárok egyenlősége igen liberális dogma, ennél fogva a választóképeséget nem lehet értelmi cenzushoz kötni. S beáll a különbség a választóképeség és a szavazóképeség között. Szavazni a buta tót is tud, választani csak az értelmiség. Ez a felszinen uszó kised csoport, mely az egész országban aligha több százezer embernél, azzal a csodálatos sajátsággal bír, hogy tizszer akkorának látszik, mint aminő. Az országnak ez az elenyésző minoritása beszél, tesz, ír, olvas, politizál és dirigál, a többi meg csak hallgatja őket s teszi azt, amit ők tesznek. Választásnál ez a kicsi értelmiség választ tulajdonképpen s iparkodik a szavazókat a maga pártjára hódítani. Akár rábeszéléssel, akár megvesztegetéssel, akár azok függő viszonyainak fölhasználásával: végeredményében mégis csak úgy áll, hogy a szavazók nagy többsége másoktól kapja a direktívát a szavazáshoz. A nemzet akarata ezek szerint soha sem fejeződik ki a választásoknál, ha csak a nemzet óriási többségét nem zárjuk ki a nemzet fogalmából. Így van ez most, így lesz mindaddig, míg a szegény paraszt ember paraszt marad, aki földje megművelése mellett nem ér rá a maga művelésére is.

Mivel pedig így van, azért nem látok különös veszélyt abban, ha a nyitrai tótokat plakáttal terrorizálják, ahelyett, hogy pénzzel vesztegetnék, vagy a pokollal fenyegetnék. Erkölcsi szempontból ez a kortesfogás nem becstelenebb, mint akármelyik más, legfőlebb hatásosabb volt. S az immoralitáson való szörnyűködés nem egyéb, mint két vásott gyerkőc között annak a keserves elbődülése, aki a másikat akarta megverni s maga kapott ki.

De egy veszedelmes szimptomája mégis csak van ennek az emlékezetes választásnak: a Tarnóczy Gusztávok már nem is tudják, hogy ők kortesmunkát végeznek, hanem azt hiszik, hogy becsületesebben már nem is lehet választást vezetni. Ami eddig az alkotmányos küzdelem tagadott és rejtett fogása volt, az most már közérzet. A kortesek a névjegyükre nyomtatják, hogy kortesek s azt hiszik, hogy ez polgári foglalkozás. A választás pedig a közérzetben nem más, mint steeple-chase, melyben az átugratandó akadályok a törvény rendelkezései. Az erkölcsi tompultsághoz járult a szemérem tompultsága, a választás komédiáját már nem tartják szükségesnek komoly valóságnak, politikai aktusnak hirdetni. Ez a szimptoma az, amely gondolkodóba ejthetné azokat, akik sulyt vetnek arra, hogy legyen parlament s minden áron azt akarják, hogy az a négyszáz ember, aki benne ül, ne kinevezés, hanem a nép bolondítása alapján üljön benne. Ez a szimptoma lehet esetleg első rugója egy doktrinár iránynak, mely a hitelét, jelentőségét és erkölcsi tartalmát vesztett parlamentáris kormányformát azzal a

liberális, jóakaró absolutizmussal akarná helyettesíteni, melyről a politikai doctirinairek minálunk már régebben ábrándoztak.

A mai viszonyok közt különben az jóformán csak annak a négyszáz uri embernek a privátügye, akik mostanában a parlamentben ülnek.

Caliban.

Finale.

*A trubadúr szöghaja gyéruül,
A térde néha meginog
És szöke, szép szerelmeséruül
Még egy utolsó dalba fog.*

*És kél a dal az ócska lanton
S száll tarka lepke-szárnyakon:
Hej, haj, szerettelek galambom,
Hej, haj, szerettelek nagyon.*

*Szerettelek, mert nem az oltár,
A szerelem adott nekem,
Szerettelek, mert átkaroltál
Gyönyört lehellő éjjeken.*

*Szerettelek, mert puha vállad
Fehéren csillog, mint a hó,
Szerettelek, mert gödrös állad
Kelyhéből csókot inni jó.*

*Szerettelek, mert karcsu tested
Százszor vonaglott keblemen,
S szebb szöszkeséget soh'se festett
Rubens csodás esetje sem.*

*Szerettelek, mert csókba forrua
Ezérszer csüggétél ajkamon,
Szerettelek, mert túl-gyakorta
Csaltál meg engem angyalom.*

*Ah, bármilyen csalóka fény is
Elég gyönyört kínál a lét —
S te kifacsartál, pedig én is
Tehetséges citrom valék.*

Heltai Jenő.

A mai társadalom már alig érti meg az idealismust, és mégis elítéli azt, akiben nem találja meg.

*

Soha se beszélj a vagyonodról; azt hihetnék, hogy nem régen vagy gazdag.

*

Mese a szeszélyes asszonyokról.

Irta: SZOMAHÁZY ISTVÁN.

Huszárék, végighallgatva az olasz staggione Carmen-jét, a Márkus-térre mentek vacsorázni, a Florian egyik bizalmas szögletébe. Huszár az előadás közben is észrevette már, hogy a feleségének ismét elérkezett a rossz órája. Mikor a torreadorok kardala végigharsogott a piszkos színházban, Huszárné villámló szemekkel tépdeste a csipkekendőjét, s fojtott hangon szólt a férjéhez:

— Szégyen, — legalább ne mutasd ki ennyire, hogy irtózol tőlem. Ahelyett, hogy egy tisztességes szavad lenne hozzám, a tolakodásig gukkerezed azt a kifestett asszonyt, aki a jobboldali páholyban ül. Mindenki gúnyosan a szemembe nevet — bizony isten elsülyedek szégyenletemben...

Huszár az ölébe tette a gukkerjét.

— Kis anyám, szólott szeliden, hiszen azt sem tudom, micsoda páholyról beszélsz...

A vörösbluzos, szép asszony idegesen kacagni kezdett.

— Haha, talán azt hiszed, hogy nincs szemem...

Mikor a Flórián pinczére a vacsora fogásait behordta, Huszárné sápadtan nézett az abroszra:

— Botrány — mondta — még az sem jutna eszedbe magadtól, hogy egy pohár vízzel megkinálj...

— De fiacskám, hiszen csak egyetlen szavadba kerül...

— Oh, valaha nem kellett erre figyelmeztetés...

Ettek néhány falatot a vacsorából, majd fizettek és indultak. A piazzettán áthaladva, füttyentettek egy gondolásnak, aki pár perc alatt elvitte őket a víz partján fekvő hotelbe, amelyből néhány évszázad előtt vidám olasz hercegek szálltak be esténként a lampionos csónakokba. Szobájukban átkozottul hideg volt, a gyönyörű porcellán kandalló feketén ásitott a villamos lámpák fényében. Huszár borzongva vetette le a kabátját, de a haragos szép asszony kiméletlenül szakította most föl az ablak vékonyka szárnyát, s miközben a víz felől fagyos levegő áramlott be, egész testével kihajolt.

— Mit csinálsz? kérdezte Huszár rémülten.

— Talán csak azt is megtiltanád, hogy a szabad levegőt élvezzem?

— De kis anyám, hiszen négy fok hideg van odakünn...

— Haha, valaha azt ígérted, hogy meghalni is kész volnál értem, — most egy hitvány náthától is megijedsz...

Huszár fölvette a kabátját és a feleségéhez lépett.

— Elég legyen, mondta remegve, mert bizony isten elmegyek hazulról.

— Fenyegetsz?

— Meg is teszem...

— Nem lepsz meg, régóta tudom, hogy kivel van dolgom...

Huszár magára kapta a télikabátját s hangos léptekkel kopogott végig a folyosó kőkoczkáin. Nem ült csónakba, gyalogszerrel szaladt át a hotel oldalsó utcáján, s pár pillanat múlva egészen belegabalyodott Velenche zegzugos sikátoraiba. Csönd volt, éjszaka, kékes világosság ömlött végig a széles csatornán, a kisérteties paloták homlokzatán, az aranyos oszlopokon. Oly hangtalan, oly rejtelmes volt a holdfényes vízáros, misztikus árnyékok leptek el a tenger menyasszonyát, távolról a Lido és a Giorgio Maggiore sötét foltjai látszóttak. Huszár sietve botorkált végig az egy méter szélességű utcákon, az apró hidak karfájáról egy perczre végigsuhant szeme az alvó gondolák fekete függönyén, az ölfás, főzelékes,

teherhordó gályákon, amelyek nesztelenül pihentek a part rozsdás karikái mellett, egy-egy ablak sárga világosságán, amely némán fénylett ki az utcza alattomos vizére. Oly végtelenül elhagyottnak érezte magát, hogy nem is félt ebben a hideg egyedülvalóságban, amely mázsás sulylyal borult a lelkére. Mit tudta, hova megy? Csak ment, sietve, gondolatok nélkül. Mi lesz e borzalmas élet vége! Pár éve — boldog vőlegénykorában — azt hitte, hogy ismeri Terkát — és csak később, az esküvő után tudta meg, hogy az édes, nyíltszívű leányban egy merőben idegen kisasszonyt vezetett haza az oltár mellől. Terkának megvoltak a rossz órái, és jaj volt minden teremtett léleknek, amikor ezek a gonosz órák fölvirradtak. Terka ideges, házsártos, türehetlen volt, s Huszár bámulva hallgatta a váratlan kitöréseket. Ilyenkor csodálkozva nézte végig, — annyira idegen volt előtte ez a szeszélyes teremtés! De lecsendesülvén a vihar, Huszár boldogan ismerte föl megint a szép asszonyban az ő régi Terkáját, aki kék selyemszalagokat ajándékozott neki valaha, a Hungáriabéli kisterem bizalmas tánczestéi után.

Éjfél jóval elmúlt már, a piszkos sikátorokban egy teremtett lélek sem jött szembe vele, pedig már ott kóborolt a hosszú vasúti hid körül, amelynek sötét szalagján egy vasúti vonat vörös lámpája szelte át a holt laguna vizét. Huszárt hirtelen elkapták az egyedüllét borzalmái, s eszébe jutottak vőlegénykori álmái, amikor hevülő szível gondolt a velencei hotel idilljére. Oly szomorúan furcsa volt, hogy az ő Terkája egyedül pihen egy idegen föld alatt, míg ő ébren, cél nélkül csatangol az álomvárosban... Fázni kezdett a fehér deczemberi fagyban, a fogai vaczogtak és egyszerre így szólott magában:

— Bár egy meleg szoba és egy nyitott ajtó akadna az utamba!

Mintha csak valami titokzatos szellem hallgatta volna meg a kívánságát, a legközelebbi utczában világos sugarak vetődtek ki a holdvilágos éjszakába. Afféle olasz zúgkorcsma volt, ahol az ivóban szárogatják a nedves ruhát, s a törött ablaküvegen belül penészes branzinók és haragoszöld uborkák csábítják a megéhezett járókelőt. Csak a söpredék jár ide, meg az etnografiára szomjas idegen. Huszár boldog volt, hogy világosságot lát s elszántan nyitotta ki az osteria ajtaját. Körülnézett; a csapszékben nem volt más, mint egy kashmir mellényes olasz suhancz, s egy vöröshaju, utazókabátos angol ember, aki egyedül üldögélt a szalmafonatos chianti palaczk mellett. Huszár megbillentette a kalapját, aztán leült az idegen mellé és bort rendelt. Egy ideig mind a ketten hallgattak, csak a kashmir mellényes járt ki- és be az ujságokkal teleaggatott falajtón. A chianti silány volt, de Huszár egyre-másra üritette ki a poharakat s egy pillanatra úgy tetszett neki, hogy valami kidölt-bedölt alföldi csárdában ül, hajléktalan betyárok tanyáján... Marczangoló keserűség fojtotta el a szívet és majdhogy nem könyekre fakadt. A fejében ez a gondolat motoszkált:

— A szép feleségem egyedül alszik odahaza — és én ki vagyok verve, mint egy kóborló utszéli kutya...

Oly különös volt mindez és a bor lassanként a fejébe szállt. Az idegen mosolyogva nézte és Huszárnak úgy tetszett, hogy az a vörös, gyapothaju ember komolyan részt vesz a bánatában... Jóformán azt sem tudta mit tesz, egyszerre elfogta a barátkozás vágya, s a poharát odaütötte az angoléhoz. És a bihari magyar ember olasz-ságával rögtön felköszöntötte az idegent:

— Ha nem haragszik, éltesse az én istenem...

Az idegen udvariasan meghajolt:

— Köszönöm, kegyedet is tisztelt ur. Hova való, ha kérdenem szabad?

— Magyarországba...

— Oh, Magyarországba!...

Közélebb húzták egymáshoz a székeket, kocczintottak, Huszár elénekelt a kondorosi csárdát... Az angol később bizalmasan hunyorgatott.

— Nászutas?...

— Dehogy, két éve, hogy nő vagyok.

— És egyedül jár Velenczében?

Huszár nagyot sóhajtott

— Nem, a feleségem is velem van... De ő otthon alszik, míg én magamban kószálok, mint az ágról szakadt csavargó...

Es leküzdhetetlen vágyát érezvén annak, hogy a szívét kiöntse valaki előtt, csüggedten folytatta:

— Összevesztünk, megharagudtunk és én este elrohantam hazuról... A világ legszebb asszonya az én gyűrűmet hordja, de mit ér ez, mikor néha igazi pokol az életünk... Olykor csupa vidámság és napsugár, de olykor csupa szeszély, csupa idegesség, csupa érthetetlen bogár... Mintha nem is az volna, akinek lánykorában ismertem...

Az idegen csillogó szemmel egyenesedett föl a széken és lecsüngő, vörös haját lelkesedve csapta föl a homlokáról. Oly titokzatos volt ebben, az érthetetlen poseban és Huszár ijedten nézett rá.

— Szeszély, idegesség, hisztéria! kiáltott föl az ismeretlen, hiszen ez megint egy újabb eset a Clarey-féle theoriához...

— Miféle theoriához?

— A Clarey-theoriához, az én theoriámhoz... Ha akarja, elmondhatom, érdekelni fogja...

A Clarey-féle lélekvandorlás.

Clarey az én nevem, szólott az idegen és talán hallott is felőlem valamit, föltéve, hogy a külföldi ujságokat olvassa. Doktortanár vagyok egy angol egyetemen, de az anatómia nem ölte ki belőlem a rejtelmesben való hitet, mert a mi bonczolókésünk megáll egy bizonyos ponton, ami semmiképp sem mondható a dolgok végső okának. Köztünk és a laikusok között egyszerűen annyi a különbség, hogy mi előbbre vagyunk egynehány centiméterrel a világrendszer logikájának országutján, de ez a pár centiméternyi előny nevetséges semmiség... Az orvos, aki mákszemnyi tudmánya révén fitymálva beszél a természetfölötti dolgokról, ostoba vagy szédelgő... A péterkebogár gyorsabban mászik, mint a hangya, de a péterkebogár is elég lassu alkalmatosság az orient-expresshez képest... Pedig a péterkebogár meg a hangya közt mennyivel nagyobb a különbség, mint köztünk és a laikus emberiség közt...

Az asszonyi szeszélyek kutforrásáról, a hisztériáról ugyszólván annyit sem tudunk, mint a botokud nyelvről... A hisztéria értelmetlen szó, amit az orvos csak okosabb hijján használ... A Clarey-féle theoria az első elfogadható magyarázata az asszonyok érthetetlen szeszélyeinek...

A hisztéria nem más, mint lélekvandorlás. Nem a régi barbárok lélekvandorlása, a megholt ember lelkének titokzatos utja az ujdonszülött emberbe, hanem a lélek akut változása az élő emberi testben. Az asszonyok lelkét egy természetfölötti hatalom olykor össze-vissza cseréli pár rövid napra vagy órára és az ismerős női arc vonásain belül egy ismeretlen lélek mozgatja az érzések és a hangulatok rugóit. A feleségében, mikor az ő rossz órája elérkezik, egy idegen asszony lelke nyilatkozik meg, s a szeszélyek, amelyek Önt elüldözik a lakásából, egy idegen, kötekedő lélek mélyében fakadtak. De a lelkét, amely a felesége szép testében pár órára urrá lett, Ön mégis mindig ugyanannak véli azzal a másikkal, amelyet régebről ismer...

A költők talánynak mondják az asszonyi lelket, amely olykor minden ok nélkül hullámsani kezd, mint némely csodálatos tengerszemek... Pedig az ok világos: a szelid, odaadó asszonyba hirtelen egy szenvedélyes, nyughatatlan lélek költözködik... Ez a lélekvandorlás egy természetfölötti Erő gonosz játéka, amely már sok ezer galibának és büntettnék volt az oka... Erről sokat mesélhetnék Önnek, de elégedjek meg egy ismeretlen velencei történettel, amelyet még semmiféle poéta sem vett eddigelé a tolla hegyére...

Bevilaqua herceget, a köztársaság legelőkelőbb arisztokratáját, egy nap halva találták az ágyasházában. A palota aranyos façade-ját, a Veronese és Tizian freskóit, a tanácsterem csodálatos mozaikját Ön is jól ismeri; hiszen a Sansovino remekét most ötven centesimiért mutogatják a kíváncsi német utazóknak. De ahol jelenleg szemüveges tübingeni nyomdászok csiptetnek szeméretlenül a Veronese asszonyai felé, az oszlopos termekben valaha a szőke Bevilaqua hercegné szunnyadt habkönyvű csipkái között...

A szőke hercegné nyugodtan szunnyadt csipkái között, amikor egy napon ijedt futkosás törte meg az aranyos palota csöndjét. Bevilaqua herceget halva találták ágyasházában; a vérvörös mennyezeten belül hidegen, átmetszett nyakkal feküdt a legelőkelőbb velencei ur és sápadt, összezsugorodott keze egy kicsiny medailont szorongatott. Mikor a poroszlók szétfeszítették a holt herceg tenyerét, az egyik inas keresztet vetve dadogta:

— A hercegasszony medaillonja...

A szőke hercegné nyugodtan szunnyadt csipkái között, mikor a poroszlók fölverték álmából. Szeliden, értelmetlenül nézett aranyzöld szemével az idegen férfiakra s mikor a rémhirt elmondták neki, bágyadtan hunyta le a szemét.

— Álmodom, susogta, mert a szívem mindjárt megérezné, ha az én uram nem lenne az élők között...

Befelé fordult, hogy tovább alugyék, de az egyik poroszló, aki szomszosan nézte a pihenő hercegnét, így kiáltott föl diadalmasan:

— Vér!

Apró, fehér vércseppek voltak a Bevilaqua hercegné éjjeli pongyolájának csipkéin. A szőke princessa elájult és mire fölébredt, egy durva pokróczon pihent, a dozsépalota börtönében...

Eléje tartották az aranyos medailont és megkérdezték:

— Kié ez a kicsiny jószág?

— Az enyém, felelte tikkadtan, halálra válva.

— Hát hogyan került ez a meggyilkolt herceg kezébe?

Tehetetlenül, szárnyaszegetten hajtotta le a fejét, mint egy haldokló galamb.

— Nem tudom, mondta, tegnap még rajtam volt, amikor ágyasházamba vonultam...

— És honnan kerültek a vércseppek a csipkére?

— Nem tudom, sóhajtotta, tegnap még fehérebb volt a hónál, amikor az én szerelmes uramtól megváltam...

— Meggyilkoltad a te uradat! mondta kegyetlenül a dózsé.

Értelmetlenül nézett a félelmes ur szemébe a szőke, halovány rabasszony.

— Meghaltam volna inkább, semhogy az én szerelmes uram egy hajszála meggörbüljön...

Ki lát a szívekbe és az agyvelőkbe? A holt herceg nem nyitotta föl az ajkát és a hercegné a kinzó kamarákban is csak így szólott:

— Az életemmel is megváltottam volna az én uramat egyetlen pillanatnyi szenvedéstől...

A bírák is csak gyarló emberek és a bírák is csak együgyű jelekből ítélnék. És a Bevilaqua herczegné széke haját a hóhér durva keze vágta le, amikor a szép rabasszony ájultan omlott össze a csillogó pallos láttára...

Mikor a hóhér fényes bárdja megsuhant, rémületes kacagás hallatszott messziről, a megborzadt tömeg sorai közül. Reszketve néztek arra mindannyian, a hóhérlégények fölágaskodtak a vörös pódiumon és halálos csönd támadt, amikor egy friss, fiatalos leányhang hahotázva megszólalt:

— Evoé, le van hát vágva a szép, aranyiszőke feje... És most tudjátok meg ti ostoba velencei bírák, hogy Bevilaqua herczeg nem a felesége ölte meg... Én gyilkoltam meg, én, akit hűtelenül elhagyott a nyomorult, porontyommal együtt... Asmodei, a házasságrontó ördög, az én lelkemet bujtatta egy éjjelen a Bevilaqua herczegné testébe, s én öltem meg a csábitót, a hites felesége alakjában... Az ő keze szorongatta akkor éjjel a gyilkos tört, de a kéznek az én lelkem parancsolt... Asmodei meghallgatta a könyörgésemet és most ime, porba hullt a gyalázatos teremtés feje... Fogjatok hát el, nosza fogjatok, ti ostoba velencei bírák, mert lám, én vagyok igazán a Bevilaqua herczeg gyilkosa...

— Így beszélt a gonosz hetaira, folytatta Clarey doktor és bár ez a történet misztikusnak tetszhetik Ön előtt, én a legutolsó betűig hiszek benne. A velencei tanács ártatlant végeztetett ki a szép Bevilaqua herczegnében, mert a vérpadon már nem a gyilkos asszony áll, hanem a régi, szelid hitves, aki az életét is föláldozta volna, semhogy az ő szerelmes urának egy hajaszála meggörbüljön...

*

Mikor Huszár hajnal felé valahogy visszabotorkázott a hôtéljébe, a canalérről beáradó világosságban ébren, a vánkosain könyökölve találta a szépséges feleségét. Huszárné szégyenkezve tekintett az ura szemébe, majd hízkelve simitotta végig forró kezével az ura összekuszált szakállát.

— Mennyire vártalak, édes, susogta halkán, egy szerelmes asszony odaadásával az ő szelid, leánykori Terkája...

A beteg tábornokról.

Irta: LIEBERMANN LEO.*

Csak annyira emlékszem, hogy délután volt, alkonyat táján. Ott ültünk egy zsámolyon a szoba sarkában és nem vártunk semmire, hanem térdünkön könyökölve néztük a szürke ablakot, az elvonuló felhőket a sötétedő égen.

Apám lépett be, rágyujtott hosszuszáru tajtékpipájára, s leült karosszékebe. — Ma Görgey Arthur utazott át Kassa felé. Nehányan megismerték a pályaháznál, szidták, átkozták; még egy öreg asszony is megfenyegette a coupé ablakánál.

— Látod fiam így bűnhődik a hazaáruló Csak jobb dolga van Damjanichnak ott lenn a földben!

S én gyermekember, összereztem s irtózáttal gondoltam arra a szörnyetegre, akinek a neve Görgey Arthur.

(Persze, ki tudta akkor, hogy Görgey soha sem volt a debreczeni pályaháznál s hogy tudja isten, kit nézett a szitkozódó öreg asszony Görgeynek...)

* A kitűnő kémikusnak ez a hangulatos cikkelye annyiban aktuális, hogy amint halljuk, Görgey generális nagy beteg. Az olvasót érdekelheti, egy műveltebb lélekben milyen uton és módon megy végbe az a processzus, mit a história igazságszolgáltatásának neveznek.

Szerk.

Kis paraszt szekér állt a kapu előtt, három kis paraszt ló fogva elébe kötélzsámmal. Beteghez hitták az apámat, Pályira, s engem is magával vitt.

Rég elharangozták a delet, mikor felültünk az ülésre, aminek a magja láda, burka szalma, lópokrócczal leboritva. Végig döcögöttünk a burkolaton, s megkönnyebülve sóhajtottunk föl, mikor kiértünk az országútra, a hol volt ugyan olyan porfellel, hogy alig birtuk nyitva tartani a szemünket, de ahol mégis megnyugodhattak a belső részeink, amiket kegyetlenül összerázott a flaszter. Beértünk egy sötét nagy, cserjéserdőbe; olyan sűrű volt és olyan sötét, hogy csak úgy félve néztem jobbra balra, nem ugrik-e elő valahonnan egy bokor mögül a Sobri Jóska valamelyik utódja.

Egyszer csak apám megállítja a szekeret. Balra az uttól, egy fa tövében, egyesegyedül ebben a rengeteg nagy sötét erdőben, ott egy sírhalom. Egy pár koszoru is ott hervad rajta.

— Ki ez apám? kérdém s éreztem, hogy valami végigborzongatja a hátamat.

— Egy szegény fiatal honvédtisztet temettek itt el 49-ben a debreczeni csata után.

Elnéztük egy darabig ezt a csöndes, elhagyatott sírhalomot. A kocsis is kivette a pipát a szájából.

Aztán kerestünk egy pár szál virágot, odatettük a sirra, és hajtottunk tovább. — Apám, mondj el valamit a debreczeni csatáról!

És apám elbeszélte, úgy ahogy tudta, s ahogy mások beszélték itt a környéken. Beszélt a hős Nagy Sándor 10,000 főnyi seregének küzdelméről 40,000 muszka ellen, majd egy álló napig, reggeltől estig; elbeszélte, hogy hányták a meglepett éhes honvédek az alig megfőzött túrós galuskát a tarsolyukba, s elbeszélte, hogy nézte Görgey Arthur 40,000 főnyi harcra kész seregével azt a küzdelmet a vámos-pércsi toronyból.

— És nem ment Nagy Sándor segítségére, édes apám?

— De nem ám! Majdnem lázadás ütött ki emiatt a táborban és még sem ment. Beszéli, hogy egy vén huszár fölment hozzá a toronyba s azt mondta: uram, menjünk Debreczenbe, baj van ott!

A vezér meg se mozdult, s ekkor a vén huszár elkeseredésében kirántotta a kardját, s végig vágott a vezér homlokán.

Máig is ott van a homlokán annak a nagy sebnek a helye.

(Kérdezte is akkor valaki, hogy Vámspércsről lehet-e Debreczenbe látni? Tudta is valaki, hogy hogyan is volt hát az a debreczeni csata? Tudta is valaki, hogy abból a huszárvágásból egy szó sem igaz, s hogy azon a homlokon más vágta a sebet?)

— És miért nem ment Görgey Debreczenbe? Mondd apám, tán félt?

— Félni nem félt. Bátor volt, mint az ördög. De áruló volt és akarta, hogy az ellenség megverje a magyart.

A szörnyeteg! S az én gyermek agyamban évek hosszú során át mélyen bevésve ott élt az ő ördögi képe, s a neve hallatára olyan vonaglás futott rajtam végig, mint a gyanutlan utason, ha csörgőkigyó terem előtte.

Ilyenek és hasonlóak voltak Görgeyről a gyermekkori emlékeim.

Ilyennek ismertem, s így vésődött alakja a lelkembe.

*

Meglett emberré váltam, kikerültem az országból.

Volt egy hires tanárom, *Redtenbachernek* hitták: ő avatott be a kémiába. Mint afféle kezdőnek, nem sok alkalmam volt vele hosszasan beszélni, de egyszer-másszor mégis megszólított.

— Hát ön is magyar, amint látom. Válgék olyan derék ember belőle, mint honfitársaiból, Görgeyből és Thanból.

— Mint Görgeyből, tanár ur? kérdém csodálkozva, Görgeyből az árulóból?

— Ugy, hát azt maga honnan tudja?

— Nálunk mindenki ezt mondja, tanár ur.

— Na hát tanulja meg, ha természetbuvár akar lenni, hogy amit »mindenki« mond, az még nem igaz, és hogy nem lesz semmi az olyan emberből, a ki valamit elhisz azért, mert »mindenki« mondja.

S ezzel a jó öreg Redtenbacher, Görgeynek egykoron tanára és 20 esztendő múlva az enyim, hátat fordított és ott hagyott a faképnél.

Én pedig kipirulva néztem utána. Boszuság és szegyenkezés küzdött bennem. De utóvégre is a szegyenkezés győzött, mert be kellett vallanom, hogy a szabadságharcz történetét nem ismerem, s hogy alig olvastam róla egyebet, mint egy pár ujság-czikket vagy egy pár képes füzetecskét, amelyek úgy lehet, a szerzőik pillanatnyi pénzzavarainak a szüleményei, s olyan sietségben íródtak meg, mint akár — egy váltó.

És olvasni kezdtem, olvasni komoly dolgokat — megvallom, azzal a titkos szándékkal és reménnyel, hogy alkalom adtán mégis csak be tudom bizonyítani ennek az öreg professzornak, hogy van abban valami, a mit nálunk otthon »mindenki« mond.

De mennél többet olvastam, annál inkább beláttam, hogy annak az öreg professzornak igaza volt.

És csudálatos változás állott elé a lelkemben.

Ugy éreztem, mintha valaki a szívemhez kapna, valahányszor a Görgey nevét hallottam, s kimondhatatlan fájdalom fogott el, ha erre a szörnyen félreismert, üldözött emberre gondoltam.

Az volt az érzésem, mintha a nemzet hajmeresztő igazságtalansága, daczos kegyetlensége, egyedül az én vállaimat nyomná, s keserűségem annál mélyebb volt, minél jobban éreztem kicsinységemet és tehetetlenségemet.

*

Évek multán lecsendesült az én lelkem is. Felismertem, hogy az embernek úgy a hála, mint a hálátlanság nyilvánulásai befogadására csak egy bizonyos és nem is igen bő kapacitása van, s minden, ami ezt a mértéket akár az egyik, akár a másik irányban meghaladja, kicsordul, elfolyik, elvész, maga után nyomot alig hagyva.

A jó ételtől csak úgy meg lehet csömörölni, mint a rossztól, s ha amabból tán többet is birunk el, végső eredménye mégis csak a csömör.

S jön idő, amikor közömbösen nézzük, a mi odakünn történik, s megelégszünk annak az érzésével, hogy bennünk magunkban minden csöndes és harmonikus.

*

S hogy ezeket a sorokat megírjam, arra az indítót, hogy a mult nyáron ott állottam Constanz-ban a Huss emlékköve előtt, s kőben előtt állott az a kis öreg asszony, a ki sietve tipegett elő, hogy a kötényéből egy pár hasáb fát dobjon a lobogó máglyára.

Sok ilyen vén asszony dobta a Görgey máglyájára, úton-útfélen összeszedett tüzelőjét, de »O sancta simplicitas,« hiszem, hogy a legtöbb épp úgy nem tudta, mit cselekszik, mint az öreg anyóka.

Utolsó levél.

Kérlek: ha lelkem elrepül
S szívem vad lángja rég kihül,
Ne mondd halálom senkinek,
Hogy ne sirasson senki meg.
Mondd — álmodom s ha jó az éj,
Tőlem — halottól — oh ne félj,
Végy karjaidba s fuss velem
A fenyvesekhez kedvesem.
Hideg leszek, hideg nagyon
És félszeg, szótalan, tudom,
Arczom fagyos lesz, ajkam néma
S untatni fog ez éji séta —
De ne feledd, ez ajk mig élt,
Terólad oly szépen regélt
S mig láthatott két zárt szemem,
Csak téged látott szüntelen!
A hült sziv egykor érezett,
Miattad túrve vérezett,
Lelkemnek röpke szárnyai
Csak hozzád tudtak szállani,
Végy karjaidba hát hiven,
Megérdemelte hű szívem,
A fenyvesek közt majd elér
Egy fűrge ér...

... Ott állj meg!... Száraz levelek,

Bozót, tört galyak földjenek,
Szívem borítsa korhadt fenyveság,
Arczomba hulljon hervadó virág...
Halotti ének, gyászbeszéd
Hadd zengje mások érdemét,
Nem kell koporsó, szemfedő,
Nem kell siromra fejfa, kő...
S mert nem szeretnél igazán,
E száraz máglyát gyujtsd reám,
Hadd égjek ott el nyomtalan,
Hadd élj tovább te — boldogan!

*

... S a »régi« nem zavar soha,

Befödte lágyan száraz ág, moha,
A láng zizegve sorsáról beszél —
Porát elhordja majd a szél.

Somló Sándor.

Ha szolgát tartasz, járasd liberiában, hogy össze ne tévesz-
szenek vele.

*

Ne dobj követ annak az asszonynak a kertjébe, akit el akarsz
hagyni, legfeljebb drágakövet.

*

Költőnek neve a titulusa.

Vas Gereben.

*

Az emberek mindig azt tisztelték, amit nem fogtak fel.

Lassale.

Tizenöt év múltán.

Irta: GEORGES DURUY.

(Vége)

— Mariette, monda, bocsáss meg!... Valóban, esztelen voltam... És most nagyon jól érzem, hogy szentségtörés volt így beszélnem és ezen a helyen más szememre gondolni, mint a mienkre!...

Mariette békejobbot nyujtott, a férfi megcsókolta s aztán beszélni kezdtek erről-arról, párizsi színházokról, zenéről, regényekről, a nagyvilági társaság szokott hangján. De ugyanakkor megfigyelték egymást azzal az elővigyázattal, amit a tapasztalat tanácsolt s lassankint meglátták egymást, és nem azoknak találták egymást, amiknek egymást a viszontlátáskor gondolták, hanem amivé őket az élet tette, azon távoli időtől kezdve, amióta elváltak. Mariettenek úgy tetszett, hogy az ő barátja szkeptikus, gúnyolódó, blazirt lett, hogy a kritikai és a gúnyolódó szellem kiszikkasztotta benne a nemes lelkesedés forrását; Oliviernek pedig úgy tűnt fel Mariette, hogy amióta a kis nevelőnőből nagyvilági hölgy lett, elvesztette természetes egyszerűségét, szemérmes tartózkodását, az ártatlanságnak és a naivitásnak azt a bájosságát, amely majdnem szüziessé és oly elragadóvá tette a fiatal maitresse-t: és így mind a kettő megérte azt a fájdalmas csalódást, hogy be kellett vallaniok azt, hogy az évek mennyit elvettek annak az eszményi képnek a vonásai-ból, amit egymásról lelkükben megőriztek.

A reggeli végeztével Mariette és Olivier sétára mentek a városba. Beléptek a Vatikánba és elcsodálkoztak azon, hogy nem érzik többé azt az áhitatos megindulást, ami akkoriban erőt vett rajtuk, amikor Raphael és Michel Angelo szentélyébe beléptek. Megnézték a sixtinai kápolnát, a stanzákat, a loggiákat.

— Nos, monda Mariette, amikor kijöttök, te nem szólsz semmit?

— Mit mondjak?... Hiszen megbotránkozna, ha bevallanám, hogy én mindezt nem találom többé olyan szépnek...

— Lám, viszonzá az asszony, ez furcsa... Nekem ugyanaz az impresszióm volt. Látod, kedves, együgyű szívünk volt még akkor, ma pedig már...

— Talán jó, hogy így van.

A nő sóhajtott és pillanatnyi csend után hozzátette:

— Kár, nagyon kár! Oly édes érzés volt az a csodálat...

És az a csalódás, amit a művészet keltett bennük, most hozzáfűződött ahhoz, amit egymásban szenvedtek és még inkább növelte szenvedésüket.

Kocsit fogadtak és kihajtottak a Via Appiára. Alkony volt s a lemenő nap meleg színekkel ragyogta be az antik sirboltokat s aránytalanul megnyujtotta az aqueductok árnyát. Első szerelmük idejében Olivier gyakran jött ki ide, ahol Mariette már várta egy padon, aztán kimentek a városból, felkerestek egy virágos rétet, egymás mellé ültek és néma elragadtatással csodálták ezt a látványt, amelyről azt hitték, hogy a világon a legszebb.

Aztán, ha letűnt a nap, amott lenn a tenger partján, egymás oldala mellett haladtak, komolyan, gondolatokba mélyedve, eltelve a helynek s a színeknek fenséges szépségétől. Olivier utközben verseket szavalt, amiket Mariette halkán utána mondott, vagy Róma isteneiről beszéltek, akiket mindenütt maguk körül éreztek, a fényes Apollóról, kinek tüzes szekerét csak az imént látták leűnni, a szüzi Dianáról, akinek a félholdja vékonyan és halványan kezdett kiragyogni a Sabin hegyek mögül; lelkük, megittasodva a formák szépségétől, a színek

ragyogásától, elpogányosodott ebben az antik emlékekkel telt környezetben; és lassan, szemekkel az égre tekintve, ahol lassankint kigyultak a csillagok, hazafelé tértek a kriptáktól szegélyezett uton, hol lépteik visszhangzottak azokon a kőkoczkákon, melyeket kétezer évvel ezelőtt római szandalok mértek végig.

Ma azonban, amikor Czeczilia Metella sirjához értek, Mariette egyszerre csak megszólalt:

— Ah, szegény Olivier, ne menjünk tovább... Annyira vágyódtam e séta után és most... Nem szeretem többé Róma vidékét... hiába...

— Igazad van, felelte Olivier, Párizs környéke érdekesebb...

Nem messze tőlük egy csoport fiatal ember ment, akik francziául beszéltek; három vagy négy barna, magas és kariatidszerűen egyenes leány kísérte őket. A Villa Medici belakói voltak, fiatal festők, akik a modeljeikkel sétáltak. Nevetgéltek, összecsókolták az együgyű tekintetű szép leányokat, atelier-nótákat énekeltek, hajmeresztő élceket mondogattak; aztán egyszerre elhagyta őket a bolondság manója, hogy helyet adjon a művészetre vonatkozó reflexióknak; a legények elcsendesültek, megkomolyodtak s miközben az Albani és Frascati dombokra mutattak, szinte egyhangulag ismételték: »Milyen szép! milyen szép!« S reá mindjárt újból megkezdtek a humoroskodást, rákezdték a nevetésre és tovább faggatták modeljeiket. Mariette és Olivier pillantásaikkal kísérték őket, amíg az ut kanyarulatánál el nem tűntek, s aztán szótlanul egymásra néztek. És ez a pillantás azt jelentette: Pedig lám, mi is ilyenek voltunk! Mégis mi változott meg bennünk?

*

Beállt az éj s így a vendéglőhöz hajtottak. Régente gyakran jártak ide, egy sereg jó baráttal, apró ünnepélyeket tartani, melyeknél az *Asti spumante* jó kedvet öntött beléjük. Itt vacsoráltak egy külön szobában, melyet jól ismertek. Dessert után Olivier megkérdezte Mariettet, hogy véletlenségből nem emlékszik-e talán egy dalra, amit ő akkoriban nagyon szeretett. A nő énekelni kezdte a dalt; de úgy tetszett nekik, hogy a szöveg és dallam vidámsága nem érinti őket kellemesen.

— Te sirsz? kérdé Olivier, nagy könnyecskéket látva barátnéja szemében.

— Semmi, semmi, felelte Mariette, — a szegény Henrikre gondoltam... Ő volt az, aki ezt a dalt komponálta. Egyike volt a legjobb társainknak, aki huszonöt éves korában tüdővészben halt meg.

— Hiszen te sirsz! monda most Mariette, látva, hogy barátja szemei megtelnek könnyekkel. Mi bajod van?

— Hadd el... Én is a szegény Henrik barátunkra gondoltam...

Mind a kettő hazudott; mert nem elhunyt barátjukat siratták, hanem önmagukat. Felkeltek és elmentek.

— Térjünk talán haza? kérdé Olivier. Szó nélkül tették meg az utat szobájukig, amely tele volt virágokkal, ahol szerették egymást és ahol még néhány órával azelőtt azt képzeltek, hogy újból szeretni fogják egymást és oly boldogok lesznek megint, mint a milyenek hajdanán voltak. De lassu léptekkel, mint a minővel a halottakat kísérik ki a temetőbe, tették meg szerelmi zárandokutjuknak ezt az utolsó részét. Egész lényükbe belevette magát a bánat; az az erőlködés, amelylyel fel akarták támasztani fiatalágukat és régi szerelmüket, csak komor, általános csalódást szült. A szerelem, a művészet, a természet, ők maguk is, szóval, szomorú sétatjukon minden csak újabb okot adott a bánatra, a szomorúságra. Amikor az ajtóhoz értek, egymásra néztek, egyik a másika szemében remélte felcsillanását annak a fénynek, mely

vigasz, bátorítás lehetne: de sötét éj maradt szemükben és szívükben, és ők mozdulatlanul ott maradtak, érezve, hogy minden pillanat, mely leperreg, újabb és újabb elháríthatatlan akadályokat állít közójük.

— Holnap, barátom, mondá végre a marquise, kezet nyújtva a férfinak. Fáradt vagyok!...

— Ahogy tetszik, felelte a férfi; magam is fáradt vagyok... Jó éjszakát Mariette!...

— Isten önnel, Olivier.

S ezzel elváltak.

Olivier másnap későn ébredt fel. A szolga egy levelet adott át neki. A levél Mariette-től volt és így hangzott:

»Ha ezen levélem kezébe jut, én már elhagytam a várost... Csalódtunk, kedves barátom, amikor egykori szerelmünköt más vagy jobbat kívántunk, mint emléket. Órizzuk meg kegyeletesen ezt a hervadt virágot és ne iparkodjunk azt feléleszteni. Én nem vagyok többé az a Mariette, akit ön imádozott, és ön nem többé az az Olivier, akit én annyira szerettem. Tanuul hívom fel önt arra, hogy kerestük egymást és nem találtunk egymásra. Hiányzott mind a kettőnkél valami, amit semmi sem pótolhat: a szív ártatlansága, együgyűsége és a fiatal-ság. Hiu kísérlet volt tehát egymást boldogítani akarni, úgy amint azt tettük husz éves korunkban, amikor még naivak voltunk: a szerelem nem akáczfa virága; a szerelem csak egyszer nyílik s aztán elhervad örökre.

SAISON.

Alpacca mohaire—crepon.

— márczius 5.

Bevallom nyíltan és őszintén: a tavasz hivatalos beköszöntét csak ürügynek használom arra, hogy reklámtot csinálhassak *Szénásy Gyulának*. Nem teszem ingyen, csak hálából és rekompenzációképen. S megtehetem annál nyugodtabban, a hirdetési bélyegdíj befizetése nélkül, mivel e reklámra az üzlet nem szorult, állván ez időszert az ő czikkeivel konkurrens nélkül a piacon.

Az én bolondos mániám és a belőle született fixa idea vitt a Kristóf-téri üzletbe. Mániám, hogy az asszonyt tekintem bibliámnak, melyből a világ csodáit olvashatom. Valamennyi tudomány között a legértékesebb az, mely nem létezik s nem fog sohasem létezni, az, melyet az utcán ödöngve, színházban bámulva és társaságban forgolódva álmodik össze kalandos ötletekből, önkényes föltevésekből az ember: az asszonyi lélek tudománya. A fixa ideám pedig az, hogy ehhez a tudományhoz csak a divat adja meg a biztos utat.

A divat, melyet az asszonyi szeszély produktumának tartanak s voltaképen egy kulturhistóriai produktum: a civilizációknak mondhatni minden esztendei fotográfiája. Sőt annál is több: egy kölcsönhatás egyik faktora, másik faktora pedig maga az asszony. Nem egészen bizonyos ugyanis a tétel, hogy az asszony azért lelkesedik úgy a divatért, mivel asszony, hanem mert a divattal foglalkozik: ennek következtében az, amit mi asszonyinak, vagy tágabb szóval nőiesnek nevezünk.

Ezt a tételt épen csak Szénásy Gyulával tudom demonstrálni, bocsássa meg nekem, hogy így visszaélek bizalmával s szövetei helyett őt szerkesztem ki. Fiatal

ember, energikus ember és mégis szelid, mint az asszony, béketűrő, lágy beszédű, mint az asszony, izlése asszonyias, gondolkodása asszonyi. Első pillanatban udvarias-ságnak, szerénységnek és az üzletember devocziójának néztem ezt az egész mivoltán uralkodó lágy-ságot, de mikor élembe rakta szöveteit és magyarázta nekem, mi bennök a szép, mi közöttük az új, egyszerre a szövetekkel és a divattal való állandó foglalkozás hatásának ismertem föl az ő vonzó, szimpatikus udvariasságát. Lehet, hogy az asszonyokkal való sűrű érintkezés is hozzájárult, de csak annyiban, mint maguknál az asszonyoknál észlelhető a finomító hatás, melyet kölcsönösen egymásra gyakorolnak. Szinte bizonyosnak veszem azonban, hogy valamint a postahivatalnokok mind gorombák, épen mivel postahivatalnokok, kiknek örökön-örökkévévénnyel és türelmetlenkedőkkel van dolguk, úgy a divattal és a változó színes kelmékkel való foglalkozáshoz is akkomodálódik az illető egyénisége. S mivel az asszonyok mind a divattal foglalkoznak, ez a foglalkozás hat reájok is és lényegesen hozzájárul ahhoz a karakterhez, mely az ő sajátjuk.

Különös érzés az avatatlannak, belépni, körülnézni egy ilyen divatáru raktárban. A plafondig s mélyen a raktár bensejéig minden állvány tele összegöngyöltett szövetekkel. S a pultok körül ülnek, állanak a fiatal leányok, asszonyok, fehérhajú hölgyek és néznek, tapogatnak, hajtogatnak, duskálkodnak a szövetekben. Az ember végignéz az ő elegans megjelenésükön s betekint az állványok reteszeibe: hát az a formátlan tömeg és ez az élő ruha, mely testöket körülfogja, voltaképpen egy anyag. Szinte hihetetlen. S bennem hamarjában megfogamzott egy tündéri ballet koncepcziója, melyben az egyes szövetek éjfélkor leszállanak állványaikról s ruhákká formálódva tánczolják el a divat apoteozisát. Mert a szabómesterség, mely az elegáns toilettek megalkotásánál szinte művészetig tökéletesedik, nem egyéb, mint lelket adó felélesztője a holt szöveteknek. Gondolkozzék ezen a témán Beer József, azt hiszem, ebből még ő is okosabb dolgot csinálhatna, mint a nappalból és az éjszakából.

Rendkívül tanúságos volna megfigyelni és konstataálni, hogy a vásárló hölgyek alakja, beszédje módja, miveltisége és temperamentuma miképpen nyilatkozik meg izlésökben. De ennek a tanulmányoknak minden időmet kellene szentelnem. S meg kellene figyelnem sok ezer hölgyet, megismernem karakterjüket s karakterképükhöz hozzájegyezni, hogy milyen fajta, milyen színű szöveteket vásárolnak. Már azokból a megfigyelési morzsákból, miket fölszedegtem, sok tanúságot meritettem. Érdekes, hogy az ideai saison két főujdonsága közül, az angol *alpacca mohaire* és a francia *creponok* közül a nyugodtabb temperamentumu hölgyek vásárolják az előbbit, az eleve- nebbek pedig az utóbbiakat. S többségben vannak a crepon-vásárlók.

Az alpacca mohaire elegans, diskret szürke kelme, konzervatív, mint maga az angol náczió, melynek vagy nyolczvan esztendő óta képezi ujdonságát. Ellentálló erejénél fogva a mostanában divatos, alul még jobban

kibővült harangalj geometriai szabására különösen alkalmas. A francia creponok pedig könnyűek, a színvegyületekben szinte kápráztatók. Decens szabásu ruháknak ezek a puha, átlátszó kelmék nem valók: azoknak valók, kik a divatlap mintáját egyéniségökhöz s fantáziájukhoz képest megváltoztatják, kalandos, bizarr diszszel, merészen és különlegesen szeretnek öltözködni. Az új creponok a lóverseny előkelő fiatal hölgyeinek lesz a kelméje s mégis világos, nuanceirozott színeivel s olykor rikitó rajzaival emlékeztetnek a külvárosi leányok színes kartonruhájára. Ez az a raffinált és distinguált francia demokratság, ahol mindenki monsieur és madame és senkisé megyenlő a másikkal. Amit a francia szövők szinkompoziczióban, szövés módjában produkálnak, az már valóságos alchímistaság. Valóságos forradalmárok az angolokkal való konkurrencziában, akik minden ujításukkal a puritán egyszerűsége, a rideg előkelőségre törekednek. Az egyszínű, de csillogó mohaire francia konkurrensa a crepon *Watteau*, két szövetnek összefogása. Az egyik adja a színes alapot, a másik a káprázatos rajzot, melynek alakjai látszólag rendetlenül összeprérelt fodrokban domborulnak ki. A két szövetet pedig többnyire fekete selyemcsillagok fogják össze.

A két Európán uralkodó kulturnemzet karakterje, amint pregnánsan fejeződik ki szöveikben, épügy szöveikben árulja el a rokonság fokát, melyben mi velük állunk. A férfidivatban az angol uralkodik nálunk, talán a politikai gondolkodás tultengése következtében, de aszszonyaink, azok nagyobbára francziák, talán az irodalom iránya következtében, de talán a temperamentum azonosságánál fogva is.

*

Rajtakapom magamat, hogy tudákosan irok, minden tudatlanságnak áruló stilusában. Valóban, ha többet értenék témámhoz, rövidebbre is foghattam volna. Tanulmánytárgyaim, a színes kelmék, most formátlanul hevernek az állványokon, a nők pedig fekete kabátban ülnek a pultus előtt. Ha a kalendáromi tavaszt követi a valódi, a verőfényes, a virágfakasztó tavasz, a két tanulmánytárgy harmonikusan egyesül majd s amit a Szénássy Gyula boltjában kezdtem, az önkényes, álmadozó kombinációt folytáthatom majd az Andrassy-ut kocsikorzóján, a lóversenyen, ahol a Picardie szövőmesterei az ő kelméikkel szingazdagság dolgában győzelmesen szállnak szembe a tavaszi virágok tarkaságával.

Flaneur.

Egyugyanazon ember felesége és szeretője nem ugyanazt az embert ismerik.

Marcel Prevost.

*

Az állatnak a hasznos a szükséges, a művelt embernek a fölösleges a nélkülözhetlen.

*

Melancholia.

*Tudok egy fát, dús lombu tölgyet...
Kopár mezőn áll egy magán.
Árnyába csillapulva dőlhet
A vándor, nyári délután.*

*Tenger levél üdvözli zsongva,
Vig madárfütty vidítja fel.
Áldón gondolhat dalra, lombra,
Még idején ha utra kel.*

*Gyerekkoromban alkonyórán
Döltem le én e fa alatt...
Bús estté nőtt a szélfolyó árny
S dal, fütty ijedten elakadt.*

*Meredő ág remegve intett:
Törzsünknek fájó titka van...
Bús léssz, látván búsulni minket,
Siess, mig elhagyhatsz vigan!*

*De ekkor a fa titkos odva
Denevérterhét szülte már...
Sötét mezők felett nyomomba
Sikoltva szállt az éjmadár.*

*

*Titkos gyász öl, mióta élek...
Önönmagamtól félek én.
Egy sereg elkárhozott lélek
Költözhetett egykor belém.*

*Nem sejtí ezt a vig, a boldog.
Nem minden nótám csupa bú.
Dévaj körben én is mosolygok
S föltréfálok, ki szomorú.*

*De hogyha üt a gonosz óra
S elszéledt mind a cimbora,
Bensőmben sírva, átkozódva
Riad a rémek tábora.*

*És sóhajszárnyra kelve halkan
Egy mindenséget gyászba lep...
Iszonytól sápad, remeg ajkam,
Lelkem tátongó, pusztá seb.*

*Édes! Ne jöjj olykor hivedhez...
Vagy benned is oly bú fogan,
Hogy soha többé nem pihenhetsz
Karomban igaz-boldogan.*

Telekes Béla.

Hódmezővásárhelyi impressiók.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Kedves Szerkesztő Ur!

Láttam én azt jönni. Mivelhogy Ön engem összes tiszteletben megőszült hajfürteim nélkül lefotografáltatott és kárpótlásul Kenedi Géza barátom által egy csomó hajzat helyett egy csomó hajlammal felruházottat, a melyekkel, sajnos, szintén nem dicsekedhetem, úgy hát én most cserébe fotografáljam le Önnek a hódmezővásárhelyi benyomásaimat, még pedig lehetőleg tárgyilagos értelemben.

Mintha író általában tárgyilagos lehetne és mintha a védővel megmultiplikált írótól tárgyilagosságot várni nem volna általában kissé nyárspolgáriás óhaj. Én tovább megyek egy lépéssel és azt tartom, hogy írónak nem is szabad tárgyilagosságnak lenni. Mi érdekes volna abban, ha én megírnám itt, hogy a »magyar Párizs« egy nagy falu, amelyben mándlis és nem mándlis parasztok járnak-kelnek az utczákon, közbe néhány kaputos lateinerrel és szép asszonyokkal, akik mind, valamennyien egy három fejezetből álló történelemben morzsolják le életüket: születnek, esznek és meghalnak. És ha már ezt megtudja Magyarország, miben gyarapodnék tudása és ismerete? Az objektivitás a földrajzba való, ahol a memorizálásnak jól esik tudni, hogy Pécs, Kolozsvár, Nagy-Kanizsa és Hódmezővásárhelyen csudálatos következetességben élnek egymás *után* katolikusok, protestánsok, görög-egyesültek, cigányok és zsidók. Ezen a helyen, ahol úgy sem hisz senki abban, hogy egyik a másik *után* meg tudna élni, az ilyen geográfikus ismeretek nem prosperálnak.

Az igazság tárgyilagos szemmel soha nem is volt kifürkészhető, főképpen azért nem, mert a tárgyilagosság emberi szem által meg sem észlelhető. Ezer oldala van minden dolognak és miként a távlati rajzból látjuk, minden álláspont más oldaláról mutatja be a dolgokat, ami bizonyítja, hogy minden álláspont a valóságnak egy foszlányát kapja el és hogy e szerint valamennyi valóságot emberi szem felölelni képtelen.

Magam is tehát az én szememen keresztül néztem ezt a csöndes, nagy falut. Úgy nézve pedig, láttam valamit, amit a tárgyilagosságnak elnevezett látással sohse észleltem volna. Kétféle nemzetet láttam föl-alá járkálni a városban. Egy jóllakottat és egy éheset. A világnak ezt a bifurkációját egyébiránt, hogy igazságos legyenek, nem Hódmezővásárhelyen találták ki. Az éhes és nem éhes világ az egész kulturvilágot tartja már elfoglalva és ez egyike a legérdekesebb fejlődéseknek, hogy a nagy nemzeti versengések kebeléből idővel két új nemzet fejlődött ki autogenezis útján: a gazdag és a szegény-nemzet, a mely kettő úgy látszik felváltani készül Európa eddigi nemzeteit a hatalom birtoklásában és óhajításában.

A különbség az alföldi nagy falu és a többi közt azonban az, hogy itt a »szegény ember« ebben a hivatalos elnevezésében már el van ismerve és amint magyar, oláh, német, vagy zsidó szerint osztják föl másutt az embereket, úgy itt a kettéosztás már egész hivatalos. A »szegény ember« befogadott elnevezése a vagyontalan osztálynak, amely bátor tettel a hódmezővásárhelyi gazdák egyszerre egy löféjjel előzték meg a többi Európát, ezzel mindenestre jogot tartva a »magyar Párizs« nevére, mivelhogy ez új kulturának csakugyan ők vannak most az elején, mint az elsők, akik az új emberfelosztás történelmi miveletét gyakorlatilag megvalósítani merték.

Ez a kétfelé osztása az emberiségnek érthető módon jött létre különben. Másutt a »szegény ember« szegénysége csakugyan nem domborodik ki annyira, mint ahogy azt itt láttam elütni a nemzet másik részétől. A »szegény

ember« és a barom közt alig is van itt valami különbség. Képzelden el magának egy pár száz embert, aki itt naphosszat ögyeleg egy rakáson a piac valamely sarkán. Az »objektív néző« azt fogja hinni, hogy ezek atyafiai az északsarki sütkérező fókáknak, aféle emberi fókák, akik tétlenül henyélnek végig a piac téglakoczkáin, Istenre bízván az ügyeik elvégzését. A mándlis gazda, az urak és a hatóság, kérdezősködéseire azt fogják válaszolni, hogy lusta naplopók, akik fáznak a munkától és bár Ön azt fogja találni, hogy ők bizony nyilván a 20 fok hidegtől, de nem a munkától fáznak, mindamellett négy igáslóval sem fogja ön a jóllakott gazdát, meg az ő hűséges szolgáját, az urat, eltántorítani attól az ő meggyőződésétől, hogy az alföldön nincsen munkahiány. Én azonban, aki, bár rettenetes gyanu kísérte minden lépésemet, mindamellett közelebb kerültem ezekhez a fókákhoz, biz Isten úgy találtam, hogy itt ellenkezőjére akadtam a Madách. híres mondásának. *Hódmezővásárhelyen kevés az — ember!*

Képzelden el pár száz embert, — aki nap-nap után kiviszi a maga két pusztá tenyerét a vásárra, fölajánlván a maga nyers erejét, egyetlen vagyonát: »nesze, fogjatok be valami szekér elé baromnak és adjatok zabálnom!« Már ennél a marhának biz' Isten jobb a dolga! Azt legalább gondolja valaki és eteti, de ezt a szegény embert, akit körülvesznek törvényekkel és rendszabályokkal, csak úgy kergetik a piac egyik sarkából a másik felé, mint a hogyan nálunk söpörni szoktak a mi új gépeinkkel, melyek éjjel előtt balról jobbra helyezik el a szemetet és éjjel után jobbról balra.

Már ezeknél jobb benyomást tesznek a gazdák. Soha ilyen jól táplált parasztokat! Nem is parasztok ezek, hanem paraszt urak. Passzióik valójában uriak is. Kávéházba járnak és ferbliznek, lányaik pedig bársony-ruhákban járnak tánczra. Az »uri osztálynak« én egyébiránt némi alosztályozását észleltem odalenn Hódmezővásárhelyen és ha a külső megjelenés után a belső következtetni lehet és a kétfelé osztott emberiséget a táplálkozás és tartás minéműsége és eredménye után felismerni szabad, nincsen belső igazság nélkül az a rangsorozat, amelyet én éles megfigyeléseim után följegyeztem. Ezek nyomán pedig első helyen áll a társaságban a gazda ember, akinek délczeg »körülményei« őt erre a helyre sorozzák. Utána a vásárhelyi lovak következnek, amelyeknél jobban gondozott és táplált lovakat én a föld kerekéségén nem találtam. Érzik is ezek a polgártársaink az ő rangos mibenvoltukat és én nem egyszer voltam fültanúja annak, mikor egy sarki »szegény ember« sóvár irigykedéssel nézve egy ilyen lovat, felsóhajtott, »hej, volna csak ő ilyen — ló!« A lovak után kell rangsoroznom az urakat. Lelkemre mondom, minden gonosz indulat és malícia nélkül teszem ezt, mivelhogy nekem a hódmezővásárhelyi intelligencia szimpatikus oldaláról mutatkozott be. De Hódmezővásárhelyen az uralkodó és hangadó osztály a paraszt és ez osztályoz. Ennek a szemében pedig az ő lova előbbrevaló, mint az összes hátralévő emberiség és mert ez így áll, így is tartja őket, zabnak a dolgában és becsülésnek az ügyében egyaránt. Meg is látszik ez rajtuk. Annyira meglátszik ez rajtuk, hogy a paraszt az »urakat« éppen hogy még a »szegény ember« fölé helyezi. Mőgéje helyezné, ha lehetne, mert hiszen napszámra se használhatja, de föléje kell helyeznie, mert a közügyekhez jobban tud nálánál.

Mert hogy ehhez sem tudnak, azt még a paraszt nem vette észre. Szerencse, hogy még észre nem vette, de ez nem tartozik ide. Azt azonban már réges-régen kisütötte, hogy a vágyontalan uraknak tulajdonképpen ő az ura, akihez választás előtt kilincselni járnak és a kiknek tőle függ a kenyerük is, tehát a hatalmuk. Hja a

kenyérkérdés! És az emberek mégis hogy fáznak attól, hogy elismerjék, hogy a gyomor kormányoz bennünket mindannyiunkat s hogy micsoda nyomorult kérődő állapot ez a dicső ember...

Higye meg nekem, kedves szerkesztő ur, ha az asszony nem volna a világon, az életnek ez a 92. §-a, (lásd a büntetőtörvénykönyvet), nem volna érdemes élni, sőt talán nem is volna lehetséges. Hódmezővásárhelyen is az asszonyok teszik lehetségessé a fennmaradást, dicséretességéért a mindenható, amen!

Ön kíváncsi, kedves szerkesztő barátom. Kívánja, hogy folytassam. Ha én a hódmezővásárhelyi emlékeimről be akarnék számolni, több hétbe kerülne, mint a menyinyit ott töltöttem. Érje be azzal, hogy mindenütt vannak kedves, meleg és hűséges emberek is, akiknek emlékét az ember elteszi magának, de nem publikálja. Talán majd máskor. Fogadja baráti kézzorításomat.

Pollák Illés.

INNEN-ONNAN.

△ **Gyászlobogós nap.** Március 21-e hóval vette föl a tavaszt, holott ragyogó verőfényvel kellett volna beköszöntenie. Március 20-a teljesebben felelt meg hivatásának — reggelre kelve gyászlobogók sorja feketedett az utcák mentén s az emberek szívében emléke kelt a tavalyi gyásznapoknak. Csöndben, áhitattal áldoztak Magyarország legendaszerű halottjának, álmaikat nem háborította meg a száguldó lovascsapatok dübörgése, sem a kergetett tömegek vad, káromló zsvajva. A kegyelet csöndes volt, mint a temető s a csöndben békén alszik a halott. Csak itt-ott hangzott egy disszonáns kiáltás — akik a tavalyi gyásznapokon napszámba gyászoltak, próbálták az idén is munkába állani. Nem kaptak. Mehettek volna másnap a 21-iki hó lapátolására, de munka után nem akarnak élni, a gyászból meg már nem lehet élni. Aki sajnálja őket, fejezze ki nekik részvétét.

* * *

⊠ **Az első kategória.** Sohasem mondtak még őszintébb szót a magyar főrendiházban, mint a néppárt ifju vezére: gróf Esterházy Miklós Mór, mikor lelkesen vallotta ki, hogy büszke arra, hogy születése jogán ül a törvényhozásban s így a főrendek első kategóriájába tartozik. Mi ugyanis tudtuk, hogy erre mindenki büszke, a ki csak teheti, de mégis elámultunk azon a dicséretes bátor megmondolatlanságon, a melylyel ezt a nép barátja kiszalasztotta a száján. A nép tudniillik nem igen szereti az ilyen kategorizálást, mert nem jól jár vele. A nép, melynek még választási joga is csak az első népkategóriában van, az urak kategóriái után csak nagyon hátul következik és kinek telnek kedve a maga konstataált utolsóságában. Mi azonban, akik népi indulatoktól mentes, felvilágosult objektivitással irigykedünk a főrendek egész kategóriájára, mi bizony némi kárörömmel hallottuk, hogy a főrendek még maguk közt is kategóriákat különböztetnek meg. Van tehát főrend, főbb rend, legfőbb rend és legeslegfőbb rend. Például: Gyulai Pál csak *főrend*, mert úgy nevezték ki; gr. Keglevich István *főbb rend*, mert a régi jogu, de a censust el nem érő mágánások részéről választották be; Vaszary Kolozs *legfőbb rend*, mert nagy egyházi méltósága révén ül a muzeumban; gr. Eszterházy Miklós Mór néppvezér ur azonban legeslegfőbb rend, mert őt senki és semmi nem küldte oda, de csupán mert születnie kegyeskedett, hát mégis ott van. De akármilyen elégtételünkre szolgáljon is, ha a főrendek maguk közt így fel- és lenézetik egymást, az igazság érdekében mégis alázatosan figyelmeztetjük a legeslegfőbb rendet, hogy a főrendek első kategóriája voltaképp semmi egyéb, mint csupán a *pénzarisztokrácia* a

születési arisztokráciában. Mert minden mágánás rögtön az első kategóriába emelkedik, mihelyt a 3000 frt egyenes állami adóban megátározott cenzust eléri s viszont bármelyik legeslegfőbb rend rögtön lesüllyed az első kategóriából, mihelyt egyenes adóját 3000 frt helyett 2999 frt és 99 kban vetik ki. Hát én édes istenem, — érdemes arra az egyetlenegy o. é. krajczárra olyan tuiságosan büszkének lenni?

* * *

☆ **119 és 119.** Kár, hogy a lutriban csak kilenczven szám van s így a száztizenkilenczet nem lehetett csütörtökön jól meg rakni. Csütörtökön megesett az a csudálatos véletlenség, hogy a főrendiház esze a 119-esen megállott. Száztizenkilenczen szavaztak, igennel s száztizenkilenczen nemmel a szabadvallásgyakorlatra. Erre maga az elnök, Szlávy is olyan kevésbé volt elkészülve, hogy meglepetésében nem volt képes eldönteni: vajjon akarja-e ő a vallásszabadságot vagy nem. Mert abban a pillanatban csak ő tőle függött az egész dolog. S ha Szlávy csak egy kevésbé hiu ember, akkor kimondja az igent — s a történelemben a történeti kor legvégső határáig úgy emlegetnék őt, mint azt a hatalmas férfit, ki egyetlen »igen« szavával Magyarországon törvényerőre emelte a legnemesebb eszmét. A szerény Szlávy azonban kibujt a történelemből, új szavazást tűzvény ki másnapra. Csütörtökön így mondott csütörtököt a vallásszabadság s így mult viszont az nap egy szavazaton annak újabb veresége. Diadalától csak egy hajszál választotta el, s még csak nem is egy paraszthajszál. Csupán egy főrendi hajszál.

* * *

△ **118 és 126.** Csütörtöktől péntekig sok történhetik, miről egy croquis-író logikus eszével nem is álmodik. Így megtörtént, hogy pénteken Szlávy teremő *igenjével* csakugyan elfoglalta a kínálkozó helyet a történelemben és megmaradt történelmi alaknak déli tizenegy órától félháromig. Ekkor szavaztak a felekezetenélküliség fejezete fölött és a kettős 119-ből 118 és 126 lett. Ha a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvény béka volna, mely ha tüdejét kivágják, még a bőrében keresztül tud lélegezni, akkor a 118 és 126-os szavazás nem ártott volna a Szlávy történelmi pozíciójának. De ez a javaslat emberi teremtés és a szavazás kivágta épen a tüdejét. A képviselőház megfogja reperálni a javaslatot, a főrendek előbb-utóbb, ha megunták ezt a képviselőházzal való lawn-tennist, be fogják adni a derekukat, de a Szlávy József történelmi pozíciója örökre elveszett. S ez az egyetlen baj, amit a klerikálisok győzelme okozott.

* * *

⊡ **Mindnyájunkat érhet baleset.** Az asszonyka szép volt és erényes, a képviselő tüzes és vállalkozó, a férj szerelmes és dühös. Az ügy sóhajjal kezdődött és kék foltokkal végződött. Ezt a botrányt tárgyalta a Kammonban a legvénebb magyar asztaltársaság. Sokat beszéltek a dologról és élvezettel. Bonczolgatták az esetet és tanulságokat hámoztak ki belőle. Eleinte megoszoltak a vélemények. A társaság legfiatalabb tagja, a szerkesztő, — az alig hetvenéves ifju, a ki pápaszemet hord és hallótülköt használ, a megtámadott morál védelmére kelt. Elítélte a képviselőt és dicsérte a férjet meg az asszonyt. A társaság többi tagjai, az öregek azonban már nem vették ilyen szigoruan a dolgot. Gyakorta emlegették, hogy édes mindnyáján emberek vagyunk, végre az asztal Nesztora, a kilenczven éves nyugalmazott táblai bíró, egy teljesen fogatlan aggastyán, ki is mondta nyiltan:

— Kár olyan nagy kázust csinálni a dologból. Elvégre is, — mindnyájunkat érhet baleset.

Az asztaltársak összenéztek, titokban egy pillantást is vetettek a kávéház tükörfalaira, hamiskásan mosolyogtak azután a nyolczvanéves háztulajdonos, a ki két mankón biczeg, het-

venöt éves képviselő, aki nyáron is shawlt hordoz a nyakán, a hetvenhárom éves földbirtokos, a kit örökösén kinez a köszvény, a hetvenkétéves tanácsos, a ki nem lát el a pápaszeméig, de sőt maga a hetven éves szerkesztő is, a ki szemüveget hord és hallótülköt használ, egyhangulag hagyják rá:

— Ugy van, — mindnyájunkat érhet baleset!

* * *

☆ **Három János és még több János.** Sok a János a magyar népben, Innen a közmondás: »Én is János, kend is János, az Ur-Isten is János«. Ha sok a János a magyar népben, méltán sok a magyar néppártban is. A néppárt törzse pedig nagyobbára Zichy grófokból állván, természetes, hogy a Zichy grófok közt is sok a János. E sok János közt vészett el a nyitrai mandátum. Lehet — mondják is, hogy úgy volt — hogy Nyitrán a szabadelvű választási elnök tulbuzgott a néppárt megbuktatása érdekében; az is lehet, hogy csak malicziózus liberális kortesfogás volt egy gr. Zichy János helyett hármát, vagy négyet kandidálni. Ámde tegye a kezét akárki a szívére s vallja be: tudta-e bizonyosan a választás előtt, alatt, vagy után, hogy melyik gr. Zichy János hát voltaképen a néppárt nyitrai jelöltje? Nem tudták biz' azt maguk a nyitrai kerület néppárti választói sem. Annyi gr. Zichy János, *id.* gr. Zichy János, *ifj.* gr. Zichy János és gr. Zichy nepomuki szt. János van Nyitra vidékén, hogy el lehetne velük a Nyitra folyót rekeszteni. S ez a temérdek Zichy János, mind néppárti gróf és János s bizony megeshetett minden szabadelvű hunczutság nélkül is, hogy egyik tiz néppárti választó ezt, a másik tiz amazt jelölje ki közülök képviselőnek s hogy ki erre, ki amarra akart teljes néppárti jólélekkel szavazni. Sőt, ki merné azt a vakmerő állítást kockáztatni, hogy nem tökéletesen mindegy: melyik gr. Zichy János legyen a voltaképeni jelölt a sok közül? Mind egy az egészen. Hanem épp ezért az igazság az lett volna: megengedni, hogy a sok János közül kiki csak általánosságban gr. Zichyre szavazzon. Ha aztán így az általános gr. Zichy név megnyerte volna a többséget, a Jánosok maguk közt sorsot vehettek, vagy szűkebb körű választást ejthettek volna meg arra nézve, hogy hát melyik is legyen közülök a *parlament*i *szent János*.

* * *

△ **Mágnáshölgyek.** A férjük, a bátyjuk, az apjuk a főrendi házban küzdenek a szegény demokrata eszmék ellen s ezzel teljes mértékben rászorgálnak a demokrata gorombáskodásra. A hölgyeknek is van klerikális pártállásuk, de ezért nem szólja meg őket senki, mert ez illik nekik. Illik nekik, ha imádkoznak a polgári házasság ellen, illik nekik, ha tüntetnek a főrendi karzaton, illik nekik, ha végigrobogva bársonybélésű fogataikon az Andrassy-uton, rá sem nézve a gyalogjárók plebejus tömegére. Illik nekik az arisztokratságuk, az exkluzivitásuk, mert a nők természetűl fogva arisztokraták és természetűl fogva illik nekik minden. Bemutatjuk demokrata olvasóinknak, van közöttük liberális is, olyan is, aki az inségesek javára az operai vásáron csinálnak néppárti politikában; de még ez is illik nekik.

* * *

Telefon-mizeriák.

Mikszáth Kálmán kapta és adta át nekünk a következő érdekes levelet, mely tanúságosan megvilágítja, hogy a civilizáció meg a közjó mint zaklatja az embert egyéni életében. A levél, mely kommentárta nem szorul, így hangzik:

Kecskemét 1895. márcz...

Kedves barátom,

A mult tavaszon behozták a telefont Kecskemétre is. Az én házamat is kijelölték, hogy rá dróttartó rudakat állítsanak

fel. Törvényre hivatkoztak, hogy muszáj megengedni. Egy szót se szólottam ellene.

Május elején Gleichenbergbe mentem s midőn hazajöttem, már a drótok is fel voltak rakva a tartó oszlopokra.

Miután sikszágon fekszik a város, itt a szélcsend igen ritka s minden legkisebb szellő zugásba hozza a drótokat. Most kezdtem csak megismerni, hogy mi az a telefon. Nem birtam elaludni éjfélutáni 2—3 óra előtt. Panaszkodtam a postafőnöknek és ő szíves készséggel intézkedett három izben is: gumi-hengerkéket raktak a dróra hangfogó czimen, de ez nem fogta meg a hangot, zúgott az tovább. Reméltem, hogy majd megszokom és hátra vonultam a negyedik szobámba aludni. A hang oda is hallatszik, mert az egész tetőzet mint a zongora feneke rezonanczboden-képpen szolgál.

A nem alvás ingerültté tett, sőt napról-napra ingerültebbé. Gleichenbergben 25 éven át a hallgatóság a mellkason mestersegem, vesztetre a hallásom igen finom és érzékeny.

Miután a zugást megszüntetni nem birták, deczemb. 18-án folyamodtam a távirda-főnökséghez Budapesten, hogy távolítsák el házamról a tartó rudakat. Nem bírván bevárni a felsőbb helyről jövő intézkedést, január 4-ikén reggel lakatost hívtam s a tartó rudakat leszedtettem. A telefon ezáltal semmi hátrányt nem szenvedett s azóta bebizonyult, hogy az én házamra helyezett tartórudak nem absolute szükségesek. Most a házam fölött elvonuló drótok futama 80 lépés hosszú, holott látok itt oszlopközöket 120, 150 lépés hosszan is.

Tudod, hogy tisztelem a törvényt. Elképzelheted, minő kinos volt a helyzetem, midőn törvénytértésre vetemedtem. El voltam rá készülve, hogy bezárnak vagy $\frac{1}{2}$ esztendőre.

És ezt a börtönt nem sokallottam volna, csak hogy vénségemre ne vegye el az állam tőlem a nélkülözhetlen alvásomat.

Lejött az államtitkár által aláirt végzés, mely szerint ezuttal ugyan a büntetést elengedik, de a tartó oszlopokat az én költségemre haladéktalanul visszahelyezni elrendelik.

Igérík, hogy a zugás enyhítéséről majd gondoskodnak. Ilyet azonban még nem talált föl a technika.

Ismered viszonyaimat, tudod, hogy kuporgattam össze házam árát. Most itt az egészséges, jólevegőjű, száraz jó szállás, amelyben családom és beteges nőm jól érzi magát és előjön az államhatalom, egy zugó-bongó masinát ráhelyez s kiüldöz az én hajlékomból.

Barátom! az államhatalom ezen eljárása lehet törvényes, de semmi esetre nem igazságos. Az ilyen törvény egy cseppet sem alkalmas arra, hogy az állampolgárok ragaszkodását és tiszteletét a hatalom számára megszerezze vagy biztosítsa.

Most mit csináljak? Pereljem az államot, hogy békémet, házam használatát ne vegye el tőlem és mostani nyomorúságomat szaporítsam perköltségekkel is? A per kimenetele is bizonytalan. Jogtudós prókátoroktól hallottam, hogy nem képzelhető oly világos igazságos ügy, amelynek megnyerése a magyar judicatura. előtt bizonyos lehetne.

Adjam el a házamat úgy, ahogy veszik, vesztéssel, s építsek mást? Ki biztosít, hogy a telefont oda is rá nem vezetik később? Vagy menjek árendált lakásba, ahol tán ragályos bajban már történtek halálozások s tegyem ki veszedelemnek gyermekeimet?

Hidd el, hogy a törvényhozás a telefon-rabszolgaságot amidőn a háztulajdonosok nyakába varrta, nem tudta, mit cselekszik. Hála istennek, most hatalmasan havaz, mig ez elolvad, az is időbe kerül s annál későbbben kezdődik újra az én chinai torturám, mert amig hó takarja a tetőt, a visszahelyezést alig fogják foganatosítani.

Ne neheztelj e panaszkodás miatt a te megnyomorított hivedre,

Dr. Závoryra.

IRODALOM.

Egy lap a magyar irodalom történetéből.

— márczius 21.

Elüljáró beszéd. Hagyományainktól eltérőleg, nem osztottuk ezt a krónikát csillagos tirádákra, hanem csupán két fejezetre. Az igazság iránt érzett hódolatunknak óhajtunk kifejezést adni, midőn e két, egymástól független fejezet közül azt bocsátjuk előbbre, melynek czime:

I. A rideg valóság.

1895. márczius 20-ikán, délután négy órakor, egy kéteskoru hölgy rontott be Fesztetics Andor gróf, nemzeti színházi igazgató hivatalaszobájába. Fáradt lehetett, mert alig ért az igazgató elé, a kinálást se várva, elvetette magát az egyik karos-székben, s így kiáltott fel a kimerültség hangján:

— Végre révpartot értem!

Ez a frázis, a hölgy kissé viseltes toilette-je, szenedélydulta arcza, s tapasztalt fülnek rögtön feltűnő hanghordozása tévedésbe ejtették az igazgatót. Azt hitte, hogy egy viharosabb multu drámai szendével áll szemben, akit balszillagzata arra kényszerített, hogy Maros-Torda megyében hirdesse Shakspere szent ígét.

De a hölgy Jászai Marira emlékeztető mozdulattal simítva hátra homlokába csüngő fűrteit, bemutatta magát:

— Én Bosnyák Anna vagyok.

— Ah...

Abban a még tévesebb hiedelemben, hogy a hölgy talán rokona Bosnyák Zoltán doktornak, a belügyminiszterium legszinpátikusabb titkárának (akit a színháznál sokan óhajtának a sziniügyek referenséül), Fesztetics gróf némi kíváncsisággal s szokott előzékenységével kérdezte, hogy miben állhat ő nagyságának szolgálatára.

De rögtön kiderült, hogy e hölgynek semmi köze a hasonló nevet viselő, szeretetreméltó gavallérhoz, sőt kiderült az is, hogy általában semmi köze a színház barátjaihoz.

— Gróf ur — kezdte — ön a legkalandosabb multu női lényt látja maga előtt, aki valaha a Muzsa szentélyébe betette a lábát. Én nem kevesebb, mint száztizenhét embert öltem, illetve gyilkoltam meg, köztük kilencz férjet és három apát; öt nagy várost gyújtottam, illetve gyújtattam fel, a mezővárosokról és falvokról nem is beszélve; nyolcz trónt forgattam fel s megfelelő számú országot borítottam lángba; hatszázharminczkilencz embernek mondtam, hogy »tied vagyok«, kétszer mentem férjhez az apósomhoz, s egyszer nagyatyámhoz; örökségelhátszásaimról, rablásaimról, alantas bujtogatásaimról s egyéb véres eredményü intrikáimról nem is érdemes beszélni; de végezetül megjegyzem, hogy negyvenegyszer döftem keblembé tört és harminczötször vettem be mérget.

A szelid Fesztetics gróf kezdte megérteni, mi az, ha döbbenet által a szív ere fagy, s aggodalmasan nézgetett a csengő felé.

— Ön örülnék tart?! — folytatta a hölgy keserűen, s tragikus kacajra fakadt. Ha-ha-ha, ha-ha-ha!

Gróf ur, én nem vagyok örült, én hideg számító vagyok. Tudja-e, miért tettem mindezt? Száz aranyért!

Fesztetics gróf nem fojthatta el a megbotránkozás egy rövid felkiáltását, mely a hölgyre, úgy látszik, igen fájdalmasan hatott.

— Nem, nem mondtam igazat — szólt sietve, bocsánat-kérő, szinte esedező hangon. Nem csak a száz aranyért tettem. Hanem inkább azért, legfőképpen azért, hogy végre-valahára eljuthassak ide, hogy színről színre láthassam önt, hogy édes-kettesben lehessek önnel!... Igen, önért tettem mindezt. Hogy hangját halljam, és szavára felelni alkalmam legyen, s az új találkozóra várva gondoljak önre szüntelen!...

És annyi szerelemmel, oly édesen tekintett a nemzeti színház igazgatójára, hogy a drámák Heródese megilletődött. Mély részvétellel, de egyszersmind leplezetlen idegenkedéssel tekintett a szegény nőre, a ki szegényében kezeibe temette arcját.

— Ó, ne ítéljen el — dadogta fájdalmas, töredezett hangon. Én voltaképpen csak egy szerencsétlen asszony, egy szegény áldozat vagyok. Vágyam — folytatta szemlesütve — megbabonázott, s mások felhasználták a gyengeségemet. Szörnyü tetteim egy gonosz szuggesztív művei; elhitették velem, hogy csak így nyerhetem meg önt. Egy démon kerített a hatalmába... Egy démon, Prém József nevü.

— Bocsánatot kérek — szólt közbe a gróf — a kit ön megnevez, a pozsonyi tanári kar egyik legtisztéletreméltóbb tagja, irodalmunk egy régi, érdemes munkása. Lehetetlen föltennem, hogy Nagysád nem ok nélkül vádolja őt. Különben, nekem úgy tetszik, hogy Nagysád önmagát is lehetetlen dolgokkal vádolja. Végre is, Nagysádnak se ama társadalmi helyzete, melyet mint hölgy foglal el, se kora nem teszi valószínűvé...

— Ó, kérem — rebegte Bosnyák Anna könnyei közt is kaczerán mosolyogva — Ön nagyon szives hozzám. De sajnos — folytatta elkomorodva — Ön nem tudja, hogy én hajdan férfi ruhában bolyongtam keresztül-kasul a világot. Férfi ruhában és különböző álnevek alatt. Ó, ön nem tudja, ne is tudja meg soha, mit panaszol a sirózungora!

— Mit panaszol, kérem? — tudakozódott részvétellel a gróf.

— Tehát hallja. Régi tetteimet immár mély homály borítja, s a világ elfelejtette, minő nevek alatt, minő alakokban bukkantam fel koronkint a látó határon. Elég az hozzá, hogy kezdetben mindig nagyravágyó voltam. Nagyravágyó az akadémiai-szabályok szerint, nagyravágyó versben és prózában. Akkoriban sokan voltak ilyen nagyravágyók s a nagyobb nagyravágyók háttérbe szorítottak. Álmos és Borics, majd megint Borics és Álmos, Fráter György, Spartacus, meg a többiek mindig elütöttek a száz aranytól s a boldogságtól, hogy ide juthassak. De nem csüggedtem. A világ rosszul bánt velem, de minden évben haladtam előre. Egyre nagyobb szorgalommal úztem a szörnyüségeket, s a bérgyilkosság nekem csak annyi volt, mint önnek a prüsszentés. Évről-évre több figyelmet ébresztettem, s az akadémiai Pitavalban

egyre jobb klasszifikációt kaptam. Sőt egyszer már egész közel voltam hozzá, hogy elnyerjem a száz aranyat, melylyel, mint a gróf ur tudja, az akadémia évenként azt jutalmazza, a ki a legtöbb gyilkosságról, vérfertőzésről és csecsemő-irtásról tud beszámolni könnyen folyó versekben.

— Valóban? — fakadt ki az igazgatóból az irtó-zattal vegyes érdeklődés

— Akkor Durazzói Károlynak hívtak. Bajuszt ragasztottam és nadrágban jártam. Ó, a szép napok! Már csaknem az enyém volt a pálma. Annyi öldöklést követtem el, hogy az akadémia már nem tudott tovább ellenállni. De démonom, a ki szuggerál, az utolsó pillanatban megsugta a szellőnek titkunkat. S a vérbíróság egyszerre mást gondolt; úgy találta, hogy szörnyű tetteimet nem igen lehet komolyan venni.

— Ohó — szólt közbe a gróf.

— Én is ezt mondtam, s elülről kezdtem a dolgot. Mint durazzói Cseress Károly folytattam, majd átváltottam Cseress Gáborra, utóbb pedig letettem az álruhát s megint szoknyát öltöttem. Sok álruhát használtam, sok különböző rémtettet követtem el, de azért mindig ugyanaz vagyok: Bosnyák Anna, a ki folyvást ugyanazzal a lélekkel s ugyanazokkal a szavakkal epedett ezért a találkozásért...

— Fölötte megtisztelő — szólt az igazgató — csakhogy...

— Ó, ne mondjon »csakhogy«-ot! — esdett a hölgy. Gondoljon rá, hány esztendeig mertem vizet a Danaidák hordójába! Gondoljon rá, hány öngyilkosságot követtem el Önért!... Szerettem Önt Andor — folytatta aztán halkabban bájos és szemérmesen heroikus mozdulattal — szerettem Önt... Hiába, de nem remény nélkül... S szilaj örömmel láttam, mint hullanak el mellőlem összes vetélytársnőim, a kik nem, nem a száz aranyért, hanem Önért versengettek velem! A mint az évek multak, egyre közelebb jutottam Önhöz; elhullott mellőlem három generáció, kihalt a szent berek s romokba dőlt Apollo temploma, városok pusztultak el, tengerek száradtak ki, üstökösök zuhlottak el az űrben, csak én maradtam meg, egyre idősebb és egyre olthatatlanabb lángommal! Tavaly már csak egy lépésnyire voltam Öntől; a mód, melylyel férjemet meggyilkoltam, általános respektussal találkozott az akadémián. De keveselték a férjgyilkosságot s pótlólag még néhány apróbb méregkeverést követeltek tőlem. Ó mily örömmel halmoztam bűnre bünt — Önért! De végre itt vagyok, és... és... Ó, ugy-e nem ítél el? Ó, ugy-e, nem gondol rosszat rólam?

S szende pir futotta el arcát, mint ez rendes jelen-ség hölgyeknél hasonló helyzetekben.

— Nagysád... szólt az igazgató megindultan.

Bosnyák Annát édes borzongás fogta el. Közel volt hozzá, hogy elaléljon... De ó, az örök asszony!

Kaczérul vetette fel fejét, s azzal az észvesztő mosolylyal, melyben a menny tükröződik, egy pillanatig némán nézett az igazgatóra. Aztán alig hallható hangon, inkább csak lehellte, mint suttozta e pár szót:

— Reméljen... Reméljen mindent...

II. Mit fog szólni az irodalom-történet?

... Ez a stagnáció Csiky halálától fogva közel három esztendeig tartott. Végre jött Prém József.

S *Bosnyák Anná*-val megkezdődött a magyar dráma-irodalom renaissance-a. E korszak-alkotó mű, melyben a peterdi dalnok legalább is tizenöt-husz tragikus hős és hősnő aspirációit kögítette szerves egészszé, rendkívüli szenzációt keltett. Az akadémia, engedve a szerző felszólításának, megkoszoruzta a munkát, s örömmel jelentette ki, hogy a Vendée-nak, a régi ideálokhoz hűséges tábornak ismét van vezére.

A legszigorubb bírálók sem állhattak ellent a hatásnak, melyre *Bosnyák Anna* méltán tart számot. Mondják, hogy a drámák fölött ítélkező vérbíróság egyik réme, Heinrich Gusztáv, a kihez képest a hipopotamusz érzékeny guvernánt, és Torquemada szelid kis házi nyul volt *Bosnyák Anna* olvasásakor úgy sirt, mint egy árva fiú az ablak alatt.

A darabot óriási sikerrel adták elő a nemzeti színházban; a szerzőt huszonkilencszer hívták ki nyílt jelenetben, s Robin Emil, a félelmes dalár és kritikus, másnap ezzel a felkiáltással kezdette tárczáját: »Bravo, Poquelin, ez az igazi tragédia!«...

Bojtorján.

Castelar Emil. A spanyolok nagy államférfjától és nem kevésbé ünnevelt írójától adott ki az Athenaeum egy vaskos kötet utirajzot. A címe: *A művészet, vallás és természet Olaszországban.* Ezekben az utirajzokban igen kevés az, ami utazásra vonatkozik, inkább kultur-filozófiai essaik ezek, melyeknek témáját nem egy-egy város, vagy vidék adja, hanem egy ötlet, vagy hangulat, mely az író ott megkapta. Ez a közvetlenség teszi művészivé ezeket az essaikat, még pedig nem az alaposág rovására. Egy-egy rövid rajzába Castelar annyi tudást és oly sokféle: historiai reminiszcentziát tud belegyömöszölni, hogy szinte megmagyarázhatatlan, miképen fér meg a gazdag tartalom a szósziporító retorikával. Mert Castelar retorikusan ír, virágosan, pátoszszal és fölkiáltójelekkel, valóságos spanyol hévvel és spanyol szabadságszeretettel. A szabadság imádása jellemzi egész kötetét, végig azt demonstrálja, hogy a szabadság tette termékenyekké az örök hó szemfödélével takart hegyek kopár ormait is, a zsarnokság pedig beszennyezte a legszebb vidékeket is, amelyeken a természet és a szellem a legtündöklőbb fényben ragyognak egymás mellett.« Ez a citátum szolgáljon stílusa bemutatásaképpen s tökéletesen kifejezi azt a politikai panteizmust, mely Castelar gondolkodásának alapja. Az érdekes könyvnek, melyet *Huszár Vilmos* igen szépen fordított magyarra, ára 2 ft.

SZÍNHÁZ.

A nappal és az éjjel. Az operaház, okulva a politikai életem, kezd szintén igen elmés kortesfogásokhoz nyulni. Mult szombatra volt hirdetve A nappal és az éjjel című eredeti ballet bemutatója, de áttették vasárnapra, minden különösebb ok nélkül. Azaz oka mégis volt: a tisztelt vezetőség a vasárnapi publikummal akarta a zsenge táncz-dramát approbáltatni, mivel a vasárnapi publikum tudvalevőleg hálásabb a hétköznapinál. No meg aztán ismerve az ujdonság kvalitásait, a sajtó hétfői nyolcz lapos számára gondoltak, a premiére alaposabb leteremtésére nem lehet akkora helyet szorítani, mint az alapos

és dupla kiadású vasárnapi számokban. A fogás csakugyan sikerült is, Beer József az operaház hivatalnok, alig egy-két lapban olvashatta bővebb kifogásolását az ő librettójának, a legtöbben lakonikusan konstataáltak, hogy ez a szöveg együgyű. Ezt a nézetet teljesen osztjuk s szintén megelégszünk egyszerű kostatálásával. A zeneszerzők, Tóth Lajos és Metz Albert, fiatal emberek, akik csinos munkájokkal megmutatták, hogy tehetséges fiatal kezdők, akik még viszik valamire.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar jelzálog-hitelbank most tette közzé 1894. évi zárszámadását. A mérlegszámla a következő tételeket tartalmazza. Vagyon: A záloglevelek külön biztosítóalapjának értékpapirjai 2.042,769 frt 61 kr. Pénztárszámla 245,293 frt. Váltó-tárca 558,893 frt 96 kr. Pénztárjegyek 1.003,132 frt. Pénzintézeteknél kamatozásra elhelyezett pénzek stb. stb. 4.399,092 frt 31 kr. Ganz és társa részv. társaságtól leszámított magy. államvasúti követelések 3 065,887 frt 71 kr. Lombard-előlegek értékpapirokra 3,917,996 frt 45 kr. Értékpapírok számlája 2,766,145 frt 59 kr. Záloglevél-készlet számla 4.364,808 frt 75 kr. 4 százalékos közszégi kötelező készlet számla 10 százalékdíjjal 1900 frt. 4 és fél százalékos közszégi kötelező készlet számla 25,376 frt. Ház-számla 946,461 frt 60 kr. Ingatlanok számlája 42,915 frt 51 kr. Annuitások számlája 771,156 frt 86 kr. Folyó számlák egyenlege 1.230,856 frt 80 kr. Különféle adások 2.715,981 frt 84 kr. Jelzálog számla 52.659,035 frt 55 kr. Közszégi kölcsön-számla 75.725,335 frt 14 kr. Kölcsönvevők biztosító alapjának értékpapirjai 843,286 frt 90 kr. A nyugdíjalap értékpapirjai 245 656 frt 14 kr. Átmeneti számlák 1.917,754 frt 23 kr. Teher: Részvénnytőke 10.300,000 frt. Agioalap: 1.670,326 frt 29 kr. Külön arany árfolyam tartalék-alap 544,186 frt 02 kr. Tartalék-alap 1.127,423 frt 06 kr. Külön tartalék-alap 700,000 frt. Árfolyamkülönbözeti tartalék-alap 100,000 frt. Összesen 4.141,935 frt 37 kr. Nyugdíjalap 245,990 frt 86 kr. Kölcsönvevők biztosító alapja 857,073 frt 5 kr. Kibocsátott záloglevelek 54.933,100 frt. Kibocsátott 4 százalékos nyereséymkötvények 37.700,000 frt. Kibocsátott 4 százalékos közszégi kötelezők 10 százalékdíjjal 4.144,500 frt. Kibocsátott 4 és fél százalékos közszégi kötelezők 17.617,500 frt. Kibocsátott 3 százalékos nyereséymkötvények 10.000,000 frt. Jelzálogos és közszégi kölcsönök után anticzipált részletek 1.491,662 frt 18 kr. Jelzálogos és közszégi kölcsönökből visszatartott összegek 6.193,952 frt 02 kr. Folyó számlák egyenlege 888,471 frt 75 kr. Különféle hitelezők 4.121,814 frt 24 kr. Beváltandó záloglevél, nyereséymkötvény és közszégi kötelező szelvények 1.407,393 frt 17 kr. Kisorsolt záloglevelek forgalma 2.530,200 frt. Kisorsolt 4 százalékos nyereséymkötvények forgalma 212,700 frt. 4 százalékos nyereséymkötvények után fel nem vett nyereséymek 50,887 frt. Fel nem vett részvényszálalékok 2.655 frt 52 kr. Kisorsolt 4 százalékos közszégi kötelezők 10 százalékdíjjal 4.510 frt. Kisorsolt 4 és fél százalékos közszégi kötelezők 229,200 frt. Átmeneti számlák 1.402,726 frt 28 kr. Nyereségek egyenlege 2.012,555 frt 56 kr. Tartozik: Igazgatósági és kezelési költségek 216,030 forint 64 kr. A felügyelő-bizottság illetményei 1894-re 5,940 frt 98 kr. Intézetünk hozzájárulása a nyugdíjalaphoz 1894-re 2,343 frt 78 kr. Adó-számla 243,364 frt 85 kr. Leltár-számla 6,606 frt 7 kr. Nyereségek egyenlege 2.012,555 frt 56 kr. Követel: 1893-ról áthozott nyereség 101,603 frt 57 kr. Jutalékok a jelzálog- és közszégi-kölcsönüzletből és nyereségek eladott zálogleveleken, közszégi kötelezőkön és nyereséymkötvényeken stb. 1.355,370 frt 91 kr. Kamat jövedelmek: Folyó-számla-, előleg- és egyéb kamatok 277,729 frt 66 kr. Értékpapírok és záloglevélkamatok (adómentes) 630,630 forint 68 kr. Házbér a »Nemzeti szálloda« és a nádor-utca 7. sz. ház után 41,315 frt 78 kr. Összesen 949,682 frt 12 kr. Különböző lebonyolított nyereségek 80,184 frt 99 kr.

A magyar leszámító és pénzváltó bank 1894. évi mérlege. Vagyon: Pénztári állomány 286.681 frt 75 kr. Értékpapír-készlet 1.405.093 frt 76 kr. Külföldi váltók és pénzek 1,382.130 frt 30 kr. Váltótárca 6,912.568 frt 79 kr. Előlegek a lombard-üzletben 10,517.495 frt 91 kr. Adások 11,139.855 frt 94 kr. Áruosztály: Budapesti közraktárak befizetett bératalánya 3,735.090 forint 14 kr. Előleg-raktárüzletben elfogadványok 8,388.764 forint 74 kr. Ingatlan számla 1,307.441 frt 62 kr. Beruházások és a Safe deposit felszerelése 156.361 forint 76 krajczár. Összesen 45,231.484 forint 71 krajczár. Teher: Részvénnytőke 12,500.000 frt. Tartalék-alap 961.309 frt. Külön tartalék 415.626 frt 64 kr. Elfogadvány-számla 5,924.652 frt 06 kr. Pénztári jegyek forgalomban 955.800 forint. Takarékbetétek 3,848.619 frt 24 kr. Hitelezők 18,484.680 frt 13 kr. Nyugdíj-alap 395.048 frt 68 kr. Budapesti közraktárak törlesztési számla 207.821 frt 70 kr. Nyereség-összeg és elővitel 1893. évről 1,538.627 forint 26 krajczár. Összesen 45,231.484 forint 71 kr. — Nyereség- és veszteség-számla. Tartozik: Tiszti fizetések számlája 184.170 frt 99 kr. Költség-számla 223.535 frt 54 kr. Leírása a behajthatatlan követeléseknek 48.339 frt 61 kr. Adó-számla 158.523 frt 97 kr. A bank felügyelő-bizottsága

3200 frt. Nyereség-összeg 1,538.627 frt 26 kr. Összesen 2,156.397 frt 37 kr. Követel: Nyereségáthozat az 1893. évről 109.183 frt 7 kr. Kamat-számla 819.467 frt 35 kr. Nyereség értékpapirokon és bizományi üzleteknél 280.593 frt 50 kr. Nyereség külföldi váltók és pénzeknél 14.337 frt 85 kr. Nyereség társasüzleteknél 161.132 frt 93 kr. Nyereség a fiókintézeteknél 99.595 frt 59 kr. Ház-jövedelem 40.680 frt 33 kr. Különféle nyereségek 130.794 frt 30 kr. Jutalék és bizomány 335.051 frt 57 kr. Jövedelem a budapesti közraktáraknál 165.560 frt 88 kr. Összesen 2,156.397 forint 37 krajczár.

Első magyar általános biztosító társaság. A társaság igazgatósága márczius 18-án megtartott választmányi ülésben előterjesztvén az 1894. évi mérleget, az igazgatóság és a felügyelő bizottság indítványa folytán a választmány elhatározta, hogy a márczius 28-ára kitűzött közgyűlésen minden egész részvény után 230 frt osztalék hozassék javaslatba. A tüzbiztosítási díjtartalék épp ugy, mint az 1893-iki üzletév után, most is 100,000 frttal emeltetett és immár minden terheléstől menten kerek 2,000,000 frtra rug. A múlt évben 280,000 forinttal létesített külön tartalék, melynek az a célja, hogy olyan években, mikor az üzleteredmény után az osztalék 160 frton alul maradna, ezt 160 frtra egészítse ki, az elért nyereségből való alapszabályszerű 10%-os részletetésen felül még további 108,946 frt 93 krral emeltetik, ugy, hogy immár ez a külön tartalék 500,000 frtnyi összeget tesz ki. A társaság életbiztosítási állománya 101.570,721 frt 71 kr, melyre 25.910,025 frt 66 kr. van tartalékba helyezve. A társaság összes alapjai ez idő szerint 35.184,787 frt 96 krra rugnak és a következő értékekben vannak elhelyezve: Betétek takarékpénztárak és bankoknál 2.351,810 frt 77 kr. A magyar földhitelintézet zálogleveleiben 13.514,595 frt 25 kr. Különböző záloglevelekben 1.889,500 frt. Állami kamatbiztosítást élvező vasúti és egyéb földhitelintézetekben 7.794,760 frt 56 kr. Budapest székes fővárosi kölcsönben 2.517,500 frt. Olasz járadékban és egyéb értékpapirokban 1.682,516 frt 02 kr. Tárcaváltókban 874.413 frt 41 kr. Jelzálog kölcsönökben 813,749 frt 95 kr. Életbiztosítási kötvény kölcsönökben 2.535,942 frt. Társasági házakban 1 210,000 frt. Összesen 35.184,787 frt 96 kr. A jövő években esedékes díjváltók és kötelezvények értékösszege 14,540,739 frt 92 kr.

Az Unio-Bank most adta ki az 1894. évi mérleget, amely 2.269,947 forint tiszta nyereséget tüntet fel (a múlt évben 1.382,449 forint volt.) Az igazgatótanács 8 és fél százalék, vagyis részvényenkint 17 forint osztalékot hoz javaslatba. A tartalék-alaphoz, levonva az alaptőke 5 százalékos kamatait, mint a múlt évben, 20 százalékot, vagyis 289,886 forintot csatolnak, azonkívül rendkívüli dotációul 710,113 forintot, összesen 1 milliót. A nyugdíjalaphoz 40,000 forintot csatolnak és új számlára 65,004 forintot irnak elő.

A magyar kereskedelmi részvénytársaság legutóbbi igazgatósági ülésén előterjesztett mérleg szerint a tiszta nyereség, az üzleti költségek levonása után, 86,147 frt 16 krt tesz ki, a mi a részvénnytőke 7.18 százalékanak felel meg. A múlt évi 10,483 frt 87 kr nyereséget átvitellel együtt 96,631 frt 1 kr áll az igazgatóság rendelkezésére és erre vonatkozólag az április 4-ikére kitűzött közgyűlésen indítványozni fogja, hogy osztalékképpen részvényenkint 10 forint (5%) fizetessék. A tartalék-alaphoz 20,000 frtot csatolnak, a mely ezzel együtt 40,000 frtra emelkedik; a fennmaradó 9702 forint 89 krt új számlára viszik át.

A Dunagőzhajózási-társaság közlésezi 1894. évi mérleget, mely 1.476,747 frt 72 kr tiszta nyereséget tüntet fel, 192,613 frt 31 krral kevesebbet, mint tavaly. A múlt évi veszteség levonása után 908.581 frt 14 kr áll a társaság rendelkezésére. Az igazgatóság a közgyűlésnek 14 frt osztalékot fog javasolni részvényenként.

Az Anker élet- és járadék-biztosító társaság április 6-án délelőtt 11 órakor tartja 36-ik rendes köznyűlését Bécsben a társaság helyiségében. Azon szavazásra jogosult részvényeseknek, kik a közgyűlésen résztvenni szándékoznak, az alapszabályok 34. §-a értelmében részvényeiket a még nem esedékes szelvényekkel együtt legkésőbbben e hó 29-ig kell letenniük a társaság budapesti vagy bécsi pénztáránál.

Összes gazdasági gépek

GŐZCSÉPLŐK.

Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott saját gyártmányok.

Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szakbavágó felvilágosítással és tanácsccsal, árák és feltételek közlésével szívesen és díjmentesen szolgál az

ELSŐ MAGYAR

Gazdasági Gépgyár Részvénytárs.

Gyártelep: Budapest, Külső váci-ut 7.

KÉPTALÁNY.

A 11-ik számban közölt képtalány megfejtése:

Vöröskereszt-egylet.

Helyesen fejtették meg: Bárány Etel, Szalay Juliska, Kékessy Gyula, Illgnerné Szigethy Margit, Hirsch Nándorné, Földmár Minka, Neumann Riza, Bocz Árpád, Gutmann Blanka és Irma, Kunetz Józsefné, Bretter Gizella, Kohn Szidi, Spiegler R., Spitz Jenny, Ungár Barnabás és Ernő, Fürst Ilonka, Erdei Sárika.

HETI POSTA.

Onette. »Revue de Paris«, »Revue bleue«. Verse gyakorlatnak elég ügyes, de közléséről le kell mondanunk. Nincs benne semmi új. A másik kérdésére nézve majd consultáljuk szaktudósainkat. Üdvözlét.

Budapest. Lappert E. hisasszonyának. Igen szivesen.

Budapest. D. Ernő. »A tengerszem« nem olyan mély, mint a tengerszemek rendszeren. *Aurorának* több szerencséje volt.

Barcs. Tulságosan könnyű.

Kecskemét. K. Sok képtelen kép, kevés vágott dohány.

Kaczkó. Cs. K. Ha elég idővel és türelemmel rendelkezik, akkor a Toussaint-Langenscheidt leveleit ajánljuk; ha csak beleköszölni akar, bármely nyelvten megfelel.

Nem közölhetők: Szerelmi dal. — Emlékversek. — Temetőben. — Lemondás. — Sivatagban. — Viszontlátás.

Mai kiadásunk egy része a mult heti sorozati számmal és kelettel iett kinyomtatva. Későn vettük észre és t. olvasóinkra kell biznunk helyreigazítását.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: KISS JÓZSEF.

Főmunkatárs: KÓBOR TAMÁS.

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyárból rendelik — fekete, fehér és színeseket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — sima, csikos, koczkázott, mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) stb. **postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (cs. k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben.** Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 1

Med. u. dr. Dembitz Mátyás, Kerepesi-ut 12.

Fog-

torok-, orr- és gége-orvos,

Műfogak, fog- és gyöktömés.

Foghuzás (érzéstelenítés vagy altatás mellett).

Rendel d. e. 9-11-ig és délután 3-5-ig.

Ugyanott kapható

dr. DEMBITZ-féle antiszeptikus szájvíz 1 frt, fogpor 40 kr.

„Szt Lukács-fürdő“ részvény-társaság.

Téli kura a kényelemmel és pompával berendezett **iszapfürdőben**, mely a szállodákkal egy épületet képez. **Uj! Gyógykezelés zuhanynyal (Douche Massage).** Prospectust küld az igazgatóság Budapesten.

Zongorákat és pianókat vásároljunk ott, ahol minden tekintetben megnyugtató garanciát kapunk.

Mint ilyen bevásárlási forrást leginkább ajánlhatjuk **Keresztély Sándor (KLINGER)** minta-zongoratermeit Budapesten, Váci-körut 21. sz. (Ipar-udvar.)

GRÓF KEGLEVICH ISTVÁN-FÉLE

COGNAC

MINDENÜTT KAPHATÓ.

A GANZ és TÁRSA

Vasöntő- és Gépgyár Részvénytársulat

BUDAPESTEN,

t. cz. részvényesei 1895. április hó 6-kán szombaton délután 4 órakor Budapesten, II. ker., Ganz-utca a gyár helyiségében tartandó

XXVI-ik rendes közgyűlésre

tisztelettel meghivatnak.

Napirend:

1. Évi mérleg előterjesztése, az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentései, az ezekben foglalt indítványok, a tiszta nyereség és osztalék iránti határozat és a felmentvény megadása

2. Egy igazgatósági tag választása.

3. Netaláni indítványok az alapszabályok értelmében.

Magyar Jelzálog-Hitelbank.

Hirdetmény.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank t. cz. részvényesei az 1895. márczius hó 31-dik napján, délelőtti 10 órakor a bank helyiségeiben (V., Erzsébet-tér 9. sz. a) tartandó

XXVI-ik rendes közgyűlésre

ezenel tisztelettel meghivatnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
2. Az 1894. évi mérleg megállapítása és a felmentvény megadása.
3. Határozathozatal a tiszta nyereség hováfordítása iránt.
3. Alapszabályok módosítása.

A részvények letehetőik:

Budapesten: a bank főpénztáránál (V., Erzsébet-tér 9. sz. a.) és a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbanknál.

Bécsben: az Union-Banknál.

Párizsban: a »Société générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France« című banknál.

Az igazgatóság.

HÁZTARTÁS

A MAGYAR HÁZIASSZONYOK KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 1., 10. és 20-án.

Előfizetési árak: Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 frt — kr.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

Szerkesztőség: **BUDAPESTEN.** Kiadóhivatal:
Esterházy-utca 20. III. 21. József-utca 45. sz.

!! Jessék mutató-számot kérni !!

Festő Árpád öriás körképe
A magyarok bejövetele
Léphető az Andrássy-ut végén a Városligetben.
reggel 9-től este 7-ig; afe költségteljesítésével

Hol keressük
a legjobb
arcport?
Kérjük a
Müller J. L.
féle

Blaha-Serail-Pouder-t.

Blaha Lujza (Splényi báróné) művésznők kedvelt arcporát; mely ugy nappal, mint éjjel használva, minden arcpor között a legjobb; kiváló szakemberek által megvizsgálva, vegyileg tisztának és teljesen ártalmatlannak találtott. Mint piperesz nélkülözhetlen, az arczörnek a legszebb fehér színt, üdéséget, szépséget és pirt kölcsönzi.

↳ Egy doboz 60 kr., nagyobb 1 frt. ↳

Crème Pompadour,

ez azon szer, melylyel a híres Pompadour asszony csodás szépségét megőrizhette anélkül, hogy az egészségére ártalmas lett volna. A »Crème Pompadour« az arcz és kéz bedörzsölésére használtatik reggel és este, azután »serail-pouderrel« lesz behintve.

↳ Egy tégely 1 frt 60 kr. ↳ Kapható a gyárosnál:

Müller J. L.

illatszert- és pipereszszappan gyári raktára

Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 2. sz. alatt.

Nagy raktár rendkívül jó minőségű

fog-, haj-, ruhakefékben és fésűkben.

↳ Utánzásoktól óvatik. ↳

A „Crème de lacteine“

együtt használva a fölülmulhatlan, kitünő készítményű

„Korona-epeszappannal“

valamennyi cosmeticum közt az első helyet dominálja.

Rövid idő alatt eltávolítják az arczörnek mindennemű bántalmát, (mint perse-nés, pattanások, májfoltoki szeplők stb.) és e mellett oly kellemes üdéséget, finom puhaságot adnak az arczörnek, minőt bármely más arczörnek, vagy szappan sem képes.

Teljesen ártalmatlan kiszítmények lévén, nemcsak hogy nem ártanak az arczörnek, de minél huzamosb ideig használva, folyton táplálják azt.

A »korona-epe-szappan« különben (oly esetekben, hol föntemlitett bőrbajok nincsenek jelen) magában használva is a legkitünőbb szolgálatot teszi az arczör ápolásban s nagymennyiségű epét tartalmazván föloldott állapotban, jobban puhítja, finomítja a bőrt bármely más szappannal.

Nagymérvű elterjedtségük országsszerte eléggé bizonyítja mind két szer kitünő voltát. A »creme de lacteine« adagja 60 kr, a »korona epeszappan«-ból egy drb 40 kr, egy 6 darabot tartalmazó doboz 2 frt.

Szétküldési raktár: A »magyar korona« gyógyszer-tár műlaboratoriuma, Székes-Fehérvárott, honnan postán utánvét, vagy az összeg előzetes beküldése mellett azonnal megküldetik (kivánatra diszret csomagolásban) bárhová.

Nagy raktár a főváros részére: **TÖRÖK JÓZSEF** (Király-utca) és **PETRI OTTÓ** gyógyszerész uraknál (Váci-körut).

Bekötési táblák

A HÉT X-dik kötetéhez kaphatók 1 frt 30 kr. előleges beküldése mellett A HÉT kiadóhivatalában VII., Erzsébet-körut 6. sz.

A HÉT

előfizetési ára:

Egész évre 10 frt.

Félévre 5 frt.

Negyedévre 2.50 frt.

Legcélszerűbb, legtartósabb, legolcsóbb az **aszfalt-burkolat.** Templomok, tantermek, folyosók, járdák, kocsi-utak, hidak, vágóhidak, istállók, magtárak, műhelyek, kapualjak, udvarok, terraszok, játszóhelyek, stb., aszfalttal burkolását, nemkülönbön

nedves lakások gyökeres szárazzátételét jótállás mellett legolcsóbban elvállalja

a magyar aszfalt részvény-társaság.

↳ Árjegyzék, költségvetés ingyen!

A Richter-féle
Tinct. capsici comp.

Ezen **Horgony-Pain-Expeller** néven is ismeretes, igazán népszerű háziszert most már 25 év óta legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölésnek fényesen bebizonyult köszvényénél, csúznál, tag-szaggatásnál stb. nél. A föld összes országában nagy elterjesztést és biztos hatása következtében minden oldalról oly elismerést talált, hogy minden betegnek joggal ajánlható.

A Tinct. capsici compos.
(Horgony-Pain-Expeller)

kimagasló állását a fájdalomcsillapító bedörzsölések között diadalmasan megtartotta, különféle felbujtás és utánzatok dacára; ez bizonyára a legjobb bizonyíték arra nézve, hogy a közönség igen jól meg tudja különböztetni a jót a rossztól.

Hogy értéktelen utánzatot ne kapjunk, bevásárlás alkalmával védjegyükre, a **vörös horgonyra** figyelendő és minden üveg ezen jegy nélkül, mint nem valódi visszautasítandó. A gyógyszer-tárakban kapható 40 kr., 70 kr. vagy 1 frt. 20 krnyi árban üvegenként; Budapestben **Török József** gyógyszerésznél.

Richter-féle gyár Rudolstadtban, Thüringiában.

Háztartáshoz

I-ső rendű porosz darab-, koczka- vagy diószén ólmozott zsákokban, költségmentesen a házhoz szállítva lerakással á 83 kr. vámmázs. nyílt fuvarban költségmentesen a házhoz szállítva lerakással á 78 kr. 50 kgkint.

Buda bármely kerületébe szállítva 1 krral drágább.

Légszeszgyári coaks a budapesti légszeszgyár eredeti árai mellett.

Gutmann Testvérek

köszénbányáik eladó ügynöksége

Központi iroda: V., ker., MÉRLEG-UTCA 3. SZÁM.

Fiók-
megrende-
lési irodák.

IV. kerület, Ferencziek bazárában,
VI. „ Teréz-körut 6. szám,
VI. „ szénraktár a nyugoti pályaudvaron,
Podmaniczky-utca,
VIII. „ József-körut 44. szám.

Telefon összeköttetés 637. szám.

A tavaszi évad alkalmára!

BÉCS,
VI., Mariahilferstrasse 83.
Pincze, földszint,
félemelet és I. emelet.

Lessner & Co.

BÉCS,
VI., Mariahilferstrasse
Pincze, földszint,
félemelet és I. emelet.

Alapítva 1874.

áruháza

Alapítva 1874.

jelenti, hogy márczius 1-től kezdve raktáraiban a legújabb, legszebb divatszövetek a legjutányosabban megállapított árakon eladatnak és szá-
ujdonságainak megtekintésére szívesen látja a nagyérdemű közönséget.

Valódi gyapjuszövetek:

Mousseline de laine gyönyörű mintákban, méterje	58 kr.
Nouveauté Kammgarn dupla széles >	88 kr.
Nouveauté Kammgarn rayé dupla széles >	88 kr.
Crépe Nouveauté rayé > > >	70 kr.
Nouveauté rayé > > >	1 frt.
Nouveauté lignette > > >	1 frt 20 kr.
Divatos Pepita 120 cm. széles >	88 kr.
Kammgarn rayé exclusive 120 > > >	1 frt 45 kr.
Cheviotine 120 > > >	1 frt 65 kr.
Kammgarn carré specialité 120 > > >	1 frt 85 kr.
Kammgarn rayé anglais 120 > > >	1 frt 75 kr.
Haute Nouveauté rayé 120 > > >	1 frt 90 kr.
Haute Nouveauté carré 120 > > >	2 frt 15 kr.
Rayé pontu en soie 120 > > >	2 frt 15 kr.

Valódi gyapjuszövetek:

Haute Nouveauté français en soie 120 cm. széles méterje	2 frt 25 kr.
Haute Nouveauté Parisienne 120 > > >	2 frt 55 kr.
Haute Nouveauté en soie 120 > > >	2 frt 80 kr.

Mosószövetek:

Piqué uni minden színben, mosható, méterje	52 kr.
Indiai Mousseline, gyönyörű minták, mosható, méterje	52, 55, 58, 60 és 5 kr.
Piqué Nouveauté, dessiné (legújabb ruhák és blúzokra) mosható, méterje	35 kr.
Piqué Haute Nouveauté gyönyörű minták, mosható, méterje	58, 85, 90 kr.
Atlas-Satin legújabb minták, mosható, méterje	36, 40, 58 kr.
Levantine, divatos minták, mosható, méterje ...	26, 30, 32, 40, 45 kr.
Zephir Nouveauté mosható, méterje	35, 40, 45, 50, 55, 75 kr.

Selyemszövetek:

Különös szép selyembrocát, méterje	3 frt 60 kr, 4 frt.
Taffetas chiné gyönyörű mintákban, méterje	2 frt 50 kr, 2 frt
Taffetas rayé broché (Haute Nouveauté) mét	3 frt
Pepita selyemszövetek méterje	1 frt 20 kr.
Tiszta selyemszövetek, csíkosak, legújabb minták méterje	1 frt 20 kr.
Sicilienne uni minden színben, méterje	1 frt 20 kr.
Sicilienne façonné minden színben, méterje	1 frt 35 kr.
Pongis chinois gyönyörű mintákban méterje	1 frt 10 kr.
Selyem foulard, szép mintákban, méterje ...	45 kr.
Bengaline rayé a legújabb divatos színekben, mét.	98 kr.
Nyersselyem, mintázott, méterje	1 frt 25 kr, 1 frt

Nagy választék a legújabb, duplaszéles gyapju-szövetekből 30, 34, 40, 52 kr-ával.

Vidékre minták és nagy képes divatlapok készséggel ingyen és bérmentve küldetnek.